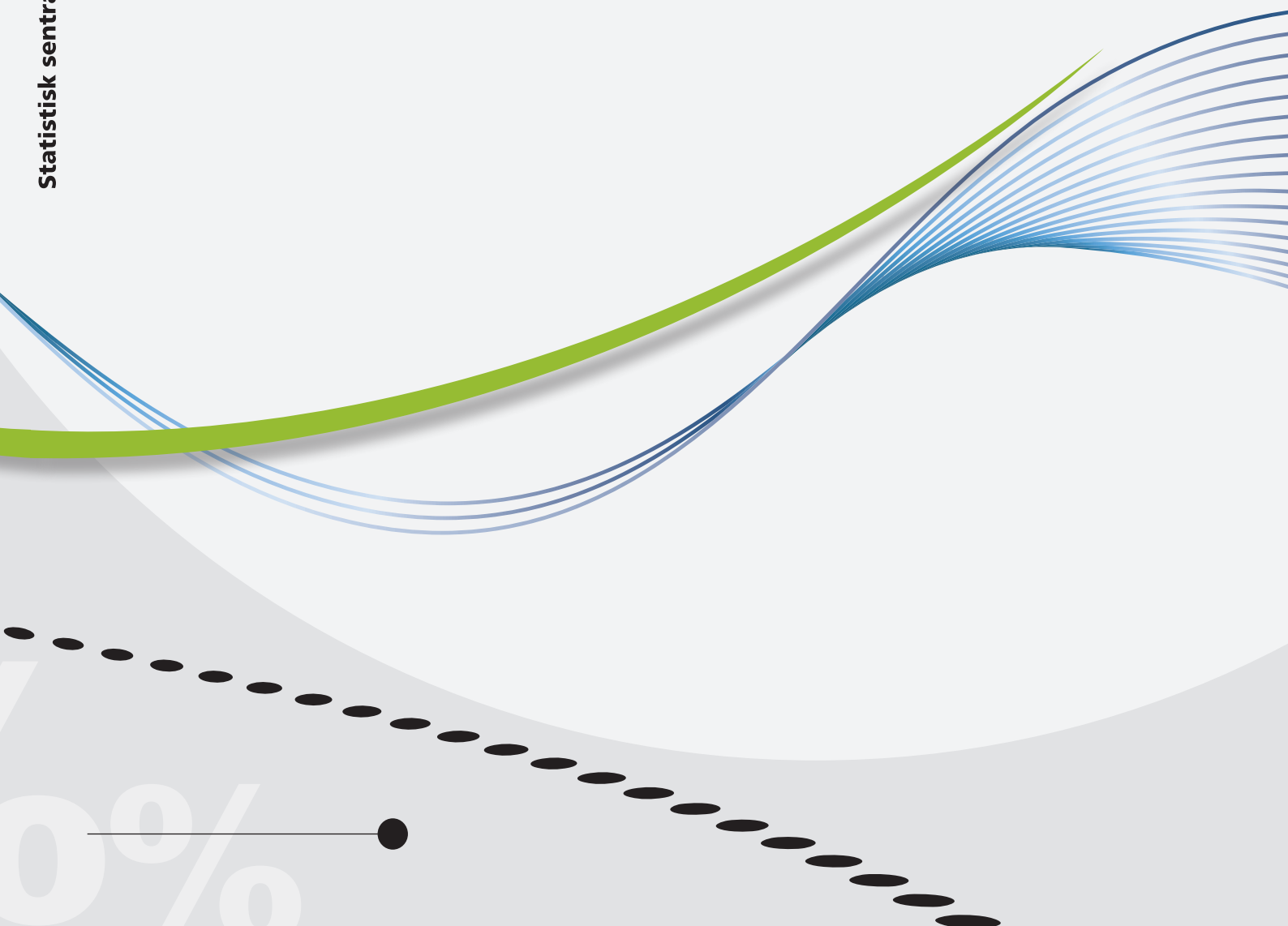

Lars H. Svennebye

Kjøpekraftspariteter, prisnivåindekser og prisnivåjustering

En brukerveiledning

Lars H. Svennebye

**Kjøpekraftspariteter, prisnivåindekser og
prisinivåjustering**

En brukerveiledning

	Standardtegn i tabeller	Symbol
© Statistisk sentralbyrå	Tall kan ikke forekomme	.
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.	Oppgave mangler	..
Publisert oktober 2013	Oppgave mangler foreløpig	...
	Tall kan ikke offentliggjøres	:
	Null	-
ISBN 978-82-537-8765-7 (trykt)	Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
ISBN 978-82-537-8766-4 (elektronisk)	Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
ISSN 1891-5906	Foreløpig tall	*
Emne: Priser og prisindekser	Brudd i den lodrette serien	—
	Brudd i den vannrette serien	
Trykk: Statistisk sentralbyrå	Desimaltegn	,

Forord

Kjøpekraftspariteter er internasjonal prisstatistikk med fokus på prisnivå. Dette er statistikk som produseres av internasjonale aktører som Europakommisjonen, Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD), FN og Verdensbanken.

Statistisk sentralbyrås arbeid med kjøpekraftspariteter, som i hovedsak omfatter innrapportering av norske grunnlagsdata til beregningene, er knyttet opp mot Eurostat og regulert gjennom EØS-avtalen.

Formålet med dette notatet er å formidle en grunnleggende forståelse av begrepene kjøpekraftsparitet, prisnivåindeks og prisnivåjustering, og å gi en veiledning til relevante datakilder og noen gode råd om bruk av kjøpekraftspariteter i ulike analyser.

Statistisk sentralbyrå, 29. august 2013

Torstein Bye

Sammendrag

Kjøpekraftspariteter og prisnivåindekser er prisnivåindikatorer som på hver sin måte uttrykker prisnivået i et gitt land på et gitt tidspunkt, relativt til prisnivået i ett eller flere andre land.

Utover rene prisnivåanalyser brukes kjøpekraftspariteter til å prisnivåjusterte nasjonalregnskapstall, som for eksempel bruttonasjonalprodukt og personlig konsum. Prisnivåjustering er nødvendig i internasjonale sammenlikninger for å unngå at land med høyt prisnivå får overvurdert sine tall sett i forhold til land med lavt prisnivå.

De viktigste kildene for slike data er Eurostat, OECD og Verdensbanken. Brukere som primært er interessert i statistikk for land i Europa bør forholde seg til Eurostat. OECD dekker i tillegg de ikke-europeiske OECD-landene, mens Verdensbankens statistikk omfatter praktisk talt alle land, inkludert Europa.

Første del av dette notatet tar sikte på å formidle en grunnleggende forståelse av begrepene kjøpekraftsparitet, prisnivåindeks og prisnivåjustering. Deretter går vi gjennom de viktigste kanalene for formidling av slike data, og avslutter med en drøfting av ulike potensielle bruksområder.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Innhold	5
1. Bakgrunn og formål	6
2. Kjøpekraftspariteter	6
2.1. Prisindekser	6
2.2. En bilateral kjøpekraftsparitet for ett produkt	7
2.3. Aggregerte kjøpekraftspariteter	7
2.4. Viktige tolkningsforbehold	8
2.5. Multilaterale kjøpekraftspariteter	9
3. Prisinivåindekser	10
4. Prisinivåjustering	11
4.1. Hvorfor justerer vi for ulikheter i prisnivå?	11
4.2. Prisinivåjustering i praksis	13
4.3. Tolkningsforbehold knyttet til prisnivåjusterte tall	14
5. Publiserte resultater	15
5.1. Arbeidsfordelingen mellom Eurostat, OECD og Verdensbanken	16
5.2. Hvilke data inngår i kjøpekraftsparitetene?	16
6. Kjøpekraftspariteter fra Eurostat	17
6.1. Temaområdet "priser"	18
6.2. Temaområdet "nasjonalregnskap"	22
7. Kjøpekraftspariteter fra OECD	23
7.1. Forskjeller mellom OECDs og Eurostats tall	23
7.2. Tidsserier i løpende og faste priser	23
8. Kjøpekraftspariteter fra Verdensbanken	24
8.1. International Comparison Program (ICP)	25
9. Bruk av kjøpekraftspariteter i praksis	26
9.1. Potensielle bruksområder	26
9.2. Anbefalte og ikke-anbefalte bruksområder	28
10. Oppsummering	29
Referanser	31
Vedlegg A: Struktur og datakilder	32
Vedlegg 2: Publiserte kategorier hos Eurostat, OECD og Verdensbanken	42
Figurregister	44
Tabellregister	44

1. Bakgrunn og formål

Dette notatet tar sikte på å gi en grunnleggende veiledning i hvordan indikatorer basert på kjøpekraftspariteter (*purchasing power parities*, ”PPPPer”) kan tolkes og brukes i praksis. Vi vil først avklare de grunnleggende begrepene kjøpekraftsparitet, prisnivåindeks og prisnivåjustering, forklare sammenhengen mellom disse, og drøfte hva de forteller oss. Deretter vil vi se nærmere på tallene som publiseres av Europakommisjonens statistikkbyrå (Eurostat), Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD) og Verdensbanken, og forsøke å gi noen anbefalinger om hvordan disse kan brukes analytisk. Vi vil i hovedsak konsentrere oss om Eurostats tall, fordi de konseptuelle forskjellene mellom de ulike institusjonene er små og fordi SSBs arbeid med kjøpekraftspariteter først og fremst er knyttet opp mot Eurostat.

Vi har ikke til hensikt å gi en detaljert innføring i hvordan kjøpekraftspariteter beregnes, drøfte alternative tilnærminger eller gå inn i den bakenforliggende teorien. Eksemplene vi har brukt vil ofte være overforenklete i forhold til de faktiske beregningene, fordi vi tror dette kan lette forståelsen av de grunnleggende konseptene. Brukere som er interessert i en mer eksakt og detaljert fremstilling vil kunne finne omfattende dokumentasjon hos Eurostat, OECD eller Verdensbanken¹.

Formålet er at viktige brukere av kjøpekraftspariteter skal kunne benytte dette notatet som en referanse og dermed unngå noen av de misforståelsene og feiltolkningene som forekommer i analyser der kjøpekraftspariteter inngår.

2. Kjøpekraftspariteter

Kjøpekraftspariteter er prisnivåindikatorer som uttrykker prisnivået i et gitt land på et gitt tidspunkt, relativt til prisnivået i ett eller flere andre land². Ved siden av å ha informasjonsverdi i seg selv, inngår kjøpekraftspariteter i en rekke sammensatte indikatorer, som for eksempel prisnivåindekser og prisnivåjusterte nasjonalregnskapstall. Disse er ofte av større interesse for brukerne enn selve kjøpekraftsparitetene.

2.1. Prisindekser

Prisindekser blir ofte forstått som indikatorer for prisutviklingen over tid. En temporal prisindeks av enkleste type er simpelthen prisen på et gitt produkt i en gitt periode sett i forhold til prisen i en annen, som oftest foregående periode. Kjøpekraftspariteter kan imidlertid også forstås som prisindekser, men da i en romdimensjon snarere enn i en tidsdimensjon: En kjøpekraftsparitet av enkleste type for et gitt land er lik prisen på et gitt produkt i dette landet sett i forhold til prisen i et annet land.

Ofte ønsker vi å beregne prisindekser for en produktgruppe snarere enn for enkeltprodukter, noe som betyr at vi må knytte vekt til prisrelativene. For eksempel kan en temporal prisindeks av Laspeyres-type (P_L) for en gitt produktgruppe uttrykkes som

¹ Se for eksempel ”OECD – Eurostat Methodological Manual on Purchasing Power Parities” (OECD / Eurostat, 2012) eller ”Measuring the Real Size of the World Economy: The Framework, Methodology and Results of the International Comparison Program” (International Bank for Reconstruction and Development / World Bank, 2013).

² Publiserte kjøpekraftspariteter refererer som oftest til prisnivåforskjeller mellom land. I prinsippet kan man imidlertid også beregne kjøpekraftspariteter mellom regioner eller, mer generelt, mellom ethvert sett av ”punkter i rommet”. I dette notatet går vi ut fra at kjøpekraftspariteter alltid uttrykker prisnivået i ulike land.

$$(1) P_L = \frac{\sum_{c=1}^m (p_{c,t_n} \times q_{c,t_0})}{\sum_{c=1}^m (p_{c,t_0} \times q_{c,t_0})}$$

der p_{c,t_0} og q_{c,t_0} er henholdsvis pris og mengde for produkt c ($c=1, \dots, m$) i periode 0 (basisperioden), mens p_{c,t_n} er prisen for produkt c i periode n . Dersom samme indeksformel benyttes i romdimensjonen, representerer p_{c,t_0} og q_{c,t_0} henholdsvis pris og mengde for produkt c i land 0 (basislandet), mens p_{c,t_n} er prisen for produkt c i land n . Vi ser at indeksformelen er den samme, uavhengig av om det er tids- eller romdimensjonen vi er interessert i.

2.2. En bilateral kjøpekraftsparitet for ett produkt

En kjøpekraftsparitet mellom to land, A og B, uttrykker hvor mange enheter av land Bs valuta man vil trenge i land B for å opprettholde kjøpekraften av en enhet av land As valuta i land A. Et eksempel kan illustrere dette. Hvis vi tar utgangspunkt i et produkt som koster 200 kroner i Norge (p_{NO}) og 20 euro i Tyskland (p_{DE}), er kjøpekraftspariteten mellom Norge og Tyskland ($PPP_{NO/DE}$) for dette produktet

$$(2) PPP_{NO/DE} = \frac{p_{NO}}{p_{DE}} = \frac{200}{20} = 10$$

hvis vi velger Tyskland som basisland (Tyskland=1). Det betyr at vi trenger 10 kroner i Norge for å kjøpe den samme mengde av produktet som vi kan kjøpe for 1 euro i Tyskland. Vi kunne selvsagt også ha valgt Norge som basisland. Da ville kjøpekraftspariteten mellom Tyskland og Norge ($PPP_{DE/NO}$) ha blitt

$$(3) PPP_{DE/NO} = \frac{p_{DE}}{p_{NO}} = \frac{20}{200} = 0,10$$

med Norge=1, det vil si at kjøpekraften av 10 eurocent i Tyskland tilsvarer kjøpekraften av 1 krone i Norge. Relativet mellom de to landene er det samme uavhengig av hvilket land vi velger som basis, noe som ikke minst er viktig i forbindelse med prisnivåjustering. Dette skal vi komme utførlig tilbake til.

2.3. Aggregerte kjøpekraftspariteter

Eksemplet ovenfor viser beregningen av kjøpekraftspariteten mellom to land for ett enkeltstående produkt. Vanligvis er vi imidlertid mer interessert i prisnivået for produktgrupper som for eksempel matvarer eller helsepleie, eller for totaløkonomien. Når vi sier at "prisnivået i Norge er 19 prosent høyere enn i Sverige", refererer vi ofte til prisnivået for totaløkonomien, målt ved bruttonasjonalprodukt (BNP)³.

Det er imidlertid alltid priser for enkeltprodukter som ligger til grunn for beregningen av kjøpekraftspariteter på aggregert nivå. Kjøpekraftsparitetene som

³ I SSBs publiseringer har vi i de senere årene valgt å fokusere på prisnivået for varer og tjenester til personlig konsum, snarere enn for totaløkonomien. Dette er blant annet fordi prisnivået for personlig konsum antas å ha bredere interesse og å være lettere intuitivt forståelig enn det mer abstrakte "prisnivået for BNP".

publiseres av Eurostat, OECD og Verdensbanken beregnes i henhold til nasjonalregnskapets utgiftsklassifisering. For hver av de mest detaljerte utgiftsklassene ("basisgruppene") foretas det prisundersøkelser for et utvalg varer og tjenester som er representative for basisgruppen og samtidig sammenliknbare på tvers av land. På grunnlag av disse prisdatabene beregnes det kjøpekraftspariteter for alle basisgruppene. Disse aggregeres deretter opp til stadig mer omfattende utgiftsklasser, slik at vi til slutt står igjen med kjøpekraftspariteter for både totaløkonomien målt ved BNP og underliggende aggregater som for eksempel personlig konsum. I denne aggregeringsprosessen benyttes utgiftsandeler basert på hvert enkelt lands nasjonalregnskap som vekter.

Den detaljerte utgiftsklassifiseringen som benyttes i Eurostats beregning av kjøpekraftspariteter er gjengitt i vedlegg 1. OECD og Verdensbanken bruker noe avvikende varianter av denne.

Det finnes flere ulike tilnæringer til beregnings- og aggregeringsprosessen. Den indeksbaserte metoden vi har skissert ovenfor er i tråd med den såkalte Éltető-Köves-Szulc-tilnærmingen (EKS), som brukes av Eurostat og OECD. De publiserte resultatene vi vil drøfte i dette notatet, er i hovedsak basert på EKS. Et alternativ som i noen grad brukes av blant annet OECD er Geary-Khamis-tilnærmingen (GK), mens Verdensbanken bruker en regresjonsbasert tilnærming kalt *country product dummy*-metoden (CPD) for beregning av kjøpekraftspariteter på basisgruppenivå. Vi skal her nøye oss med å fastslå at valg av tilnærming kan ha en viss betydning for resultatene. Kapittel 11 og 12 i Verdensbankens metode-manual ("ICP Methodological Handbook") gir en oversikt over de ulike beregningsmetodene på både detaljert og aggregert nivå.

Aggregeringsnivå og usikkerhet

Kjøpekraftspariteter på høyt aggregeringsnivå antas som regel å være mer pålitelige enn kjøpekraftspariteter på lavt aggregeringsnivå, til tross for større heterogenitet. Dette betyr at som hovedregel må en kjøpekraftsparitet for en produktgruppe som for eksempel matvarer tolkes mer forsiktig enn en kjøpekraftsparitet for BNP eller personlig konsum. På samme måte er kjøpekraftspariteten for en undergruppe av matvarer, for eksempel "fisk og sjømat", befestet med større usikkerhet enn kjøpekraftspariteten for matvarer totalt.

Usikkerheten skyldes i hovedsak at datamaterialet som ligger til grunn for beregningen av kjøpekraftspariteter på BNP-nivå er mye større enn datamaterialet som ligger bak kjøpekraftspariteten for matvarer eller for fisk og sjømat, samtidig som det ikke er grunn til å anta at eventuelle skjevheter i datagrunnlaget er systematiske. På lavt aggregeringsnivå kan det oppstå skjevheter på grunn av blant annet problemer knyttet til produktutvalgets sammenliknbarhet og det forhold at enkelte produkter i utvalget ikke er tilgjengelige i alle land. Disse skjevhetene vil imidlertid "jevne seg ut" på høyt aggregeringsnivå.

Når Eurostat, OECD og Verdensbanken velger å ikke publisere kjøpekraftspariteter på det mest detaljerte nivået, er det nettopp på grunn av usikkerheten knyttet til disse kjøpekraftsparitetene. Faren for feiltolkninger kan i slike tilfeller være betydelig. Det er et arbeid på gang for å bedre kjøpekraftsparitetenes pålitelighet også på detaljert nivå, noe som vil kunne åpne flere muligheter for detaljerte prisnivåanalyser. Dette arbeidet er i hovedsak initiert av Eurostat som en respons på brukernes uttrykte behov.

2.4. Viktige tolkningsforbehold

Vi kan trekke to viktige lærdommer av drøftingen så langt. For det første er kjøpekraftspariteter prisnivåindikatorer i rom, ikke i rom og tid simultant. Kjøpekraftspariteter må derfor tolkes med forsiktighet hvis de brukes i tidsserier, blant annet fordi måling av prisnivå i rom krever en annen undersøkelsesdesign enn målig av prisendring over tid. Selv om vi selvsagt kan studere utviklingen i et lands kjøpe-

kraftsparitet fra ett år til det neste, bør vi unngå å beregne eksakte endringsrater og å trekke bastante konklusjoner om realøkonomien basert på en slik analyse. Siden det bestandig er romdimensjonen som er den primære når vi befatter oss med kjøpekraftspariteter, vil for eksempel utvalg og metode kunne variere mellom prisundersøkelser på ulike tidspunkt. Det er derfor helt naturlig at utviklingen i et lands kjøpekraftsparitet ikke nødvendigvis gjenspeiler prisutviklingen over tid slik den måles i for eksempel konsumprisindeksen.

For det andre ser vi at en kjøpekraftsparitet er et prisrelativ mellom minst to land, på samme måte som en temporal prisindeks er et prisrelativ mellom to tidspunkter eller tidsperioder. Kjøpekraftspariteten uttrykker et lands *relative* prisnivå i forhold til et basisland, og gir derfor ingen mening hvis den betraktes isolert. En konsekvens av dette er at det relative prisnivået i et land målt ved kjøpekraftspariteten vil kunne gå ned selv om prisene internt i landet har gått opp fra en periode til den neste. I en bilateral sammenlikning vil dette være situasjonen dersom prisene i basislandet har økt mer enn i det aktuelle landet.

2.5. Multilaterale kjøpekraftspariteter

I eksemplet (2) ovenfor beregnet vi kjøpekraftspariteten mellom to land, en såkalt bilateral kjøpekraftsparitet, for ett enkelt produkt. Vi har videre sett at slike kjøpekraftspariteter på produktnivå kan aggregeres opp til stadig mer omfattende produktgrupper, slik at vi til slutt kommer frem til en kjøpekraftsparitet for BNP.

Eurostat og OECD beregner kjøpekraftspariteter for et stort antall land. Disse kjøpekraftsparitetene er multilaterale, fordi de beregnes på grunnlag av alle mulige prisrelativer mellom ethvert par av land som inngår i sammenlikningen, og fordi de utgjør et internt konsistent (transitivt) datasett slik vi har gjengitt et eksempel på i tabell 1. Transitivitet innebærer at kjøpekraftspariteten mellom to land også kunne ha vært beregnet via tredjeland og gitt samme resultat. Med andre ord er kjøpekraftsparitetene transitive dersom kriteriet

$$(4) \quad PPP_{A/C} = \frac{PPP_{A/B}}{PPP_{C/B}}$$

er oppfylt.

Tabell 1. Multilaterale, transitive kjøpekraftspariteter

Basisland							
	A		B		C		D
PPP (A/A)	1,00000	PPP (A/B)	0,08605	PPP (A/C)	0,00255	PPP (A/D)	0,14080
PPP (B/A)	11,62100	PPP (B/B)	1,00000	PPP (B/C)	0,02968	PPP (B/D)	1,63630
PPP (C/A)	391,57000	PPP (C/B)	33,69400	PPP (C/C)	1,00000	PPP (C/D)	55,13300
PPP (D/A)	7,10220	PPP (D/B)	0,61113	PPP (D/C)	0,01814	PPP (D/D)	1,00000
Standardiserte kjøpekraftspariteter							
PPP (A)	0,07458	PPP (B)	0,86674	PPP (C)	29,21391	PPP (D)	0,52970

Kilde: Eurostat-OECD Methodological Manual on Purchasing Power Parities (2012)

Matrisen i øvre del av tabell 1 viser de multilaterale og transitive kjøpekraftsparitetene for land A, B, C og D med hvert av de fire landene som basisland. I nedre del av tabellen finner vi de endelige, standardiserte kjøpekraftsparitetene, med det geometriske gjennomsnittet av kjøpekraftsparitetene for alle fire land som basis. For eksempel beregnes kjøpekraftspariteten for land B som

$$(5) \quad PPP_B = \frac{PPP_{B/B}}{\left(\prod_{i=A}^D PPP_{i/B}\right)^{(1/D)}} = \frac{1}{(0,08605 \times 1 \times 33,694 \times 0,61113)^{(1/4)}} = 0,86674$$

Fra et tolkningssynspunkt innebærer multilateralitet at kjøpekraftspariteten for et gitt land påvirkes både av det egne landets og av *alle andre lands* prisnivå. Dette understreker poenget om at kjøpekraftspariteter reflekterer *relative* prisnivåer, og at indikatorer basert på kjøpekraftspariteter kun gir meningsfull informasjon i en sammenlikning mellom land.

3. Prisenivåindekser

Kjøpekraftspariteter er ikke alltid intuitivt enkle å forholde seg til. Eurostat publiserer for eksempel en kjøpekraftsparitet for Norges totaløkonomi i 2010 på 11,7598 med EU27=1, mens tilsvarende tall for Finland er 1,20127. Hvordan skal disse tallene tolkes?

Svaret er at ifølge Eurostat trenger vi 11,76 norske kroner i Norge og 1,20 euro i Finland for å opprettholde kjøpekraften av 1 euro i EU sett under ett. Med andre ord vil samme mengde varer og tjenester koste 11,76 norske kroner i Norge og 1,20 euro i Finland. Dette er imidlertid en lite pedagogisk måte å fremstille prisnivåforskjellene mellom de to landene på. Ofte er det mer hensiktsmessig å regne om kjøpekraftsparitetene til prisnivåindekser.

Prisnivåindeksen for et gitt land blir definert som kjøpekraftspariteten dividert med nominell valutakurs for landets valuta, og multiplisert med 100. Den gir svar på spørsmålet om hvor stort beløp vi trenger i det aktuelle landet for å oppnå samme kjøpekraft som i basislandet.

I eksempelet (2) med Norge og Tyskland ovenfor kan vi anta at kursen på norske kroner mot euro ($XR_{NO/DE}$) er 8. Da blir prisnivåindeksen for Norge ($PNI_{NO/DE}$)

$$(6) \quad PNI_{NO/DE} = \frac{PPP_{NO/DE}}{XR_{NO/DE}} \times 100 = \frac{10}{8} \times 100 = 125$$

med Tyskland som basisland. Velger vi Norge som basisland, blir prisnivåindeksen for Tyskland ($PNI_{DE/NO}$)

$$(7) \quad PNI_{DE/NO} = \frac{PPP_{DE/NO}}{XR_{DE/NO}} \times 100 = \frac{0,10}{0,125} \times 100 = 80$$

siden kursen på euro mot norske kroner ($XR_{DE/NO}$) er 1:8, det vil si at det går 0,125 euro på en krone. Den første indeksen (6) viser at prisnivået i Norge er 25 prosent høyere enn i Tyskland, mens den andre indeksen (7) indikerer at Tyskland ligger 20 prosent under Norges prisnivå. Norge ligger 25 prosent høyere enn Tyskland uavhengig av hvilket land vi velger som basis.

Tabell 2 viser kjøpekraftsparitetene, valutakursene og prisnivåindeksene på BNP-nivå for noen utvalgte land i 2010. Tabellen viser hvordan prisnivåindeksene

beregnes på grunnlag av kjøpekraftspariteter og valutakurser. Kolonne A og B viser henholdsvis publiserte kjøpekraftspariteter og valutakurser fra Eurostat, mens kolonne C illustrerer hvordan prisnivåindeksene beregnes som relativet mellom de to. I kolonne D, E, og F har vi regnet om disse tallene med Norge som basisland gjennom å dividere tallene for hvert enkelt land i kolonne A og B med de norske tallene. Dette endrer ikke relativet mellom landene: Spania vil for eksempel ligge 36 prosent lavere enn i Norge, uansett om vi bruker $EU27=100$ som basis ($94 / 147 - 1 = -0,36$) eller regner om tallene slik at Norge blir basisland ($64 / 100 - 1 = -0,36$).

Tabell 2. Kjøpekraftspariteter og beregning av prisnivåindekser. Eksempel med utvalgte land

	Kjøpekrafts- paritet (EU27=1)	Valutakurs (enheter per EUR)	Prisnivå- indeks (EU27=100)	Kjøpekrafts- paritet (Norge=1)	Valutakurs (enheter per NOK)	Prisnivå- indeks (Norge=100)
	A	B	C = A / B	D	E	F = D / E
Danmark	10,1546	7,4473	136	0,8635	0,9304	93
Finland	1,20127	1,0000	120	0,1022	0,1249	82
Frankrike	1,12808	1,0000	113	0,0959	0,1249	77
Island	176,657	161,890	109	15,0221	20,2254	74
Italia	1,03826	1,0000	104	0,0883	0,1249	71
Norge	11,7598	8,0043	147	1,0000	1,0000	100
Polen	2,40406	3,9947	60	0,2044	0,4991	41
Spania	0,93614	1,0000	94	0,0796	0,1249	64
Stor- britannia	0,866362	0,85784	101	0,0737	0,1072	69
Sverige	11,7718	9,5373	123	1,0010	1,1915	84
Tyskland	1,05256	1,0000	105	0,0895	0,1249	72

Kilde: Eurostats formidlingsdatabase (http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database)

Siden nevneren i prisnivåindeksen er den nominelle valutakursen, vil et lands relative prisnivå være følsomt for endringer i valutakursen over tid. Hvis vi for eksempel tar utgangspunkt i tabell 2 og tenker oss at norske kroner styrker seg mot euro (kolonne B) slik at kursen blir 7,50 i stedet for 8,00, vil prisnivåindeksen i kolonne C stige. Denne effekten er ikke beregningsteknisk, men tvert i mot høyst reell: Sett fra utlandet har den styrkede norske kronen ”gjort Norge dyrere”.

4. Prisnivåjustering

Kjøpekraftspariteter og spesielt prisnivåindekser brukes i internasjonale analyser av prisnivåforskjeller. Det viktigste bruksområdet for kjøpekraftspariteter er imidlertid knyttet til nasjonalregnskapstall, som for eksempel BNP og personlig konsum. Å sammenlikne ulike lands BNP forteller oss noe om økonomienes størrelse og globale betydning, mens BNP per innbygger er mye brukt som ett av flere mål på befolkningens materielle levestandard.

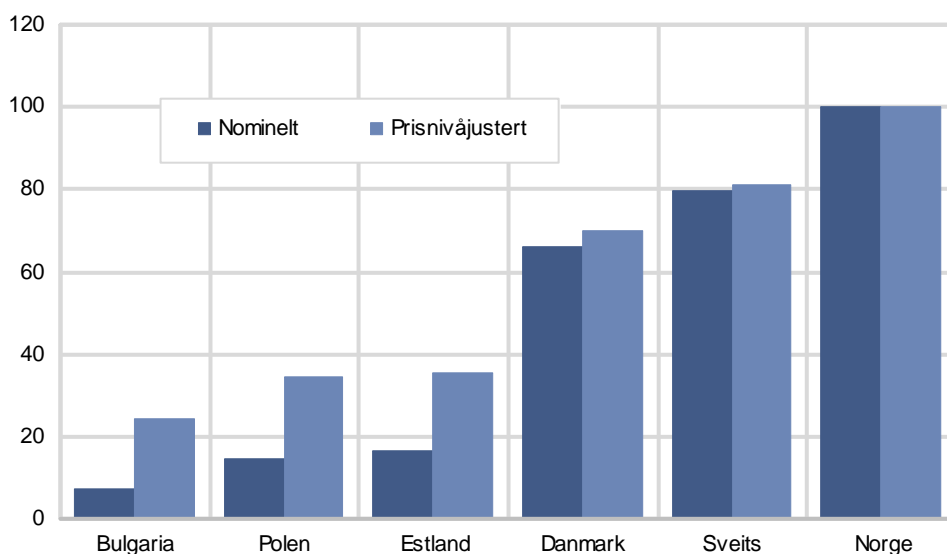
4.1. Hvorfor justerer vi for ulikheter i prisnivå?

En utfordring i sammenlikninger av denne typen (for eksempel BNP per innbygger) er at prisnivået er forskjellig fra land til land. Dette innebærer at nasjonalregnskapstallene må prisnivåjusteres før vi foretar selve sammenlikningen. Hvis vi unnlater å prisnivåjustere, vil land med høyt prisnivå få overvurdert sitt BNP sett i forhold til land med lavt prisnivå, og vi vil få et misvisende bilde av økonomienes relative størrelse og den materielle velstanden i landene.

Figur 1 illustrerer dette poenget. Den viser størrelsen på BNP per innbygger i noen utvalgte land, med og uten prisnivåjustering. Norge er satt lik 100. Hvis vi ser på nominelt BNP, altså BNP uten prisnivåjustering, får vi inntrykk av at BNP per innbygger i Estland og Polen bare utgjør 10-20 prosent av Norges nivå, og at Bulgaria ligger enda noe lavere. En del av denne effekten skyldes imidlertid at prisnivået i Norge, som i Danmark og Sveits, er vesentlig høyere enn i de tre andre landene. Hvis vi prisnivåjusterer får vi et mer realistisk bilde: Vi ser at

prisnivåjustert BNP per innbygger utgjør rundt 35 prosent av Norges nivå i både Estland og Polen, og cirka 25 prosent av Norges nivå i Bulgaria.

Figur 1. BNP per innbygger i utvalgte land, nominelt og prisnivåjustert. Indeks. Norge=100

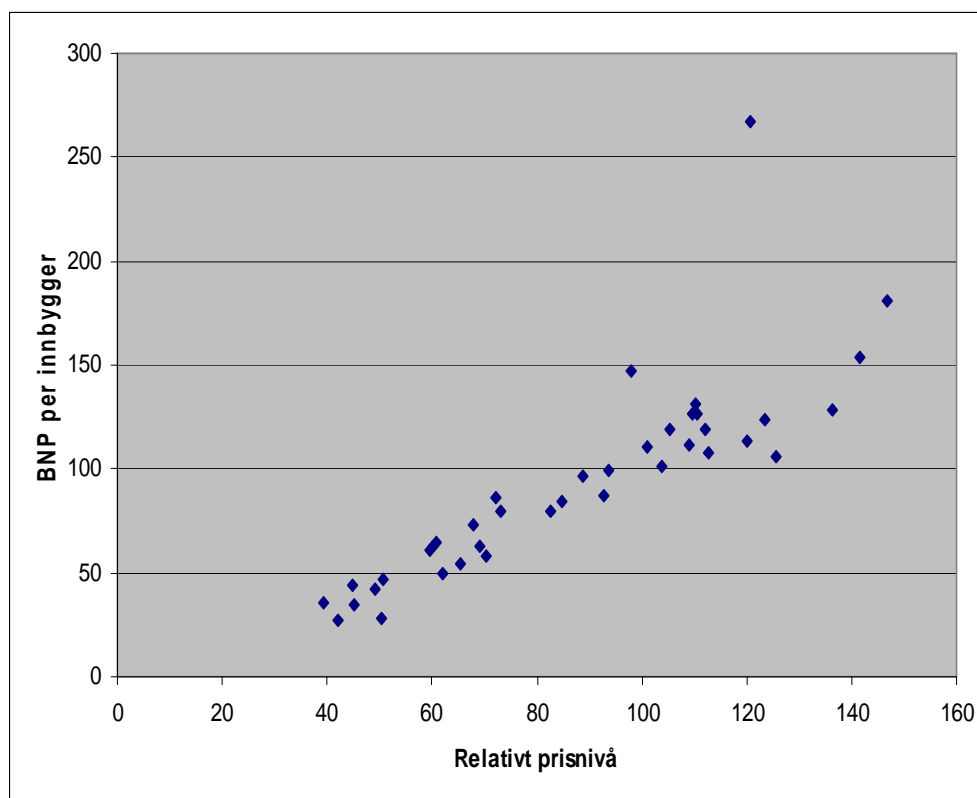

Kilde: Eurostats formidlingsdatabase (http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database)

Et gjennomgående trekk ved analyser basert på kjøpekraftspariteter er nettopp at forskjellene mellom relativt sett "rike" og "fattige" land i noen grad utjevnes, sammenliknet med analyser basert på nominelle valutakurser. Dette skyldes at det som oftest er en stor grad av samvariasjon mellom pris- og inntektsnivå, noe som understreker behovet for prisnivåjustering.

Denne samvariasjonen fremgår tydelig av figur 2, som er basert på Eurostats tall for 2010. Langs den vannrette akse måler vi prisnivå, mens prisnivåjustert BNP per innbygger er målt langs den loddrette akse. Hvert punkt i diagrammet representerer ett land. Vi ser at et høyt prisnivå har en klar tendens til å gå hånd i hånd med et høyt BNP per innbygger.

Figur 2. Samvariasjon mellom prisnivå og inntektsnivå, 2010. Indeks. EU27=100

Kilde: Eurostats formidlingsdatabase (http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database)

4.2. Prisnivåjustering i praksis

Fremgangsmåten ved prisnivåjustering av nasjonalregnskapstall er relativt enkel. Nasjonalregnskapstall er verditalle benevnt i hvert enkelt lands nasjonale valuta⁴. Et verditalle (V) består av en mengdekomponent (M) og en priskomponent (P):

$$(8) \quad V = M \times P$$

Når vi sammenlikner for eksempel BNP per innbygger på tvers av land, er det vanligvis mengdekomponenten vi er interessert i. Da må vi sørge for at effekten av forskjeller i prisnivå nøytraliseres, det vil si at P må være den samme for alle land som inngår i sammenlikningen. Dette oppnår vi gjennom å la kjøpekraftspariteten erstatte den nominelle valutakursen i omregningen.

Hvis vi bygger videre på eksempelet med Norge og Tyskland (avsnitt 2.2), og antar at årlig forbruksutgift per innbygger for det aktuelle produktet er 250 euro i Tyskland og 3500 kroner i Norge, kan vi regne om det norske verditallet (V_{NO}) til tysk valuta og tysk prisnivå ved hjelp av kjøpekraftspariteten mellom Norge og Tyskland:

$$(9) \quad \frac{V_{NO}}{PPP_{NO/DE}} = \frac{3500}{10} = 350$$

⁴ Noen land, for eksempel i eurosone, bruker samme valuta. Dette er imidlertid uten betydning her. Vi kan tenke oss at for eksempel Tyskland og Frankrike bruker henholdsvis "tyske euro" og "franske euro" med en fast vekselskurs på 1:1. Siden felles valuta ikke innebærer felles prisnivå, er det uansett nødvendig å prisnivåjustere.

Tallet 350 er direkte sammenliknbart med tallet 250 for Tyskland, og kan tolkes på to måter. For det første er 350 euro utgiften i Norge dersom de to landene hadde hatt samme valuta og prisnivå – med andre ord en rent hypotetisk situasjon. Vi kan tenke oss at den prisnivåjusterte forbruksutgiften i de to landene nå er uttrykt i en felles, beregningsteknisk valuta, og at kjøpekraftspariteten er vekslingskursen for denne valutaen. Formelen (9) skiller seg ikke fra en vanlig valutaomregning, for eksempel fra kroner til euro. Den eneste forskjellen er at kjøpekraftspariteten erstatter den nominelle vekslingskursen.

For det andre kan relativet mellom de to tallene (Norge=350, Tyskland=250) tolkes som en volumindikator for konsumet av produktet i Norge sett i forhold til Tyskland:

$$(10) \quad VI_{NO/DE} = \frac{V_{NO} / PPP_{NO/DE}}{V_{DE} / PPP_{DE/DE}} \times 100 = \frac{M_{NO} \times P_{NO} / P_{DE}}{M_{DE} \times P_{DE} / P_{DE}} \times 100 =$$

$$\frac{M_{NO} \times P_{DE}}{M_{DE} \times P_{DE}} \times 100 = \frac{M_{NO}}{M_{DE}} \times 100 = \frac{350}{250} \times 100 = 140$$

Tallet 140 er en *volumindeks i rom* på et gitt tidspunkt og med Tyskland som basis (Tyskland = 100). Denne indeksen indikerer at den norske konsumutgiften på 3500 kroner resulterer i et konsum som er 40 prosent høyere enn i Tyskland når vi justerer for forskjeller i prisnivå. Det er i analyser av denne typen – på aggregert nivå snarere enn for enkeltprodukter – at bruk av kjøpekraftspariteter for alvor kommer til sin rett.

Tabell 3 gir et mer realistisk eksempel på prisnivåjustering. Her beregner vi prisnivåjustert BNP (kolonne C) som nominelt BNP i nasjonal valuta (kolonne B) dividert med kjøpekraftspariteten for BNP (kolonne A). Prisnivåjustert BNP delt på folketall (kolonne D) gir prisnivåjustert BNP per innbygger (kolonne E). I kolonne F er tallene fra kolonne E uttrykt på indeksform med EU27=100. Det fremgår her at prisnivåjustert BNP per innbygger for Norge ligger 81 prosent over gjennomsnittet for de 27 EU-landene.

Tabell 3. Prisnivåjustering av BNP. Eksempel med utvalgte land

	Kjøpekrafts- paritet (EU27=1)	Nominelt BNP (nasjonal valuta)	Prisnivå- justert BNP	Folketall (mill.)	Prisnivåjustert BNP per innbygger	Volumindeks for prisinivåjustert BNP per innbygger
	A	B	C = B / A	D	E = C / D	F
EU27	1	12 277 804	12 277 804	501,795	24 468	100
Danmark	10,1546	1 761 116	173 430	5,546	31 271	128
Finland	1,20127	178 796	148 839	5,363	27 753	113
Frankrike	1,12808	1 936 720	1 716 829	64,781	26 502	108
Island	176,657	1 535 880	8 694	0,318	27 340	112
Italia	1,03826	1 551 886	1 494 699	60,483	24 713	101
Norge	11,7598	2 544 266	216 353	4,889	44 253	181
Polen	2,40406	1 416 585	589 247	38,517	15 298	63
Spania	0,93614	1 048 883	1 120 434	46,073	24 319	99
Storbritannia ...	0,866362	1 466 569	1 692 790	62,262	27 188	111
Sverige	11,7718	3 337 531	283 519	9,378	30 232	124
Tyskland	1,05256	2 496 200	2 371 551	81,757	29 007	119

Kilde: Eurostats formidlingsdatabase (http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database)

4.3. Tolkingsforbehold knyttet til prisnivåjusterte tall

Når vi her snakker om en volumindeks eller volumindikator, er det igjen viktig å huske at indikatorer som baserer seg på kjøpekraftspariteter alltid er indikatorer i rom, ikke i tid og rom simultant. Volumbegrepet brukes som oftest i forbindelse med tidsserier uttrykt i basisårets priser, altså en fastprisserie. En tidsserie basert på kjøpekraftspariteter er imidlertid ingen fastprisserie, men derimot en tidsserie i

løpende, felles priser. Derfor vil vi ikke kunne beregne volumendringer i tid, for eksempel reelle vekstrater for BNP, ved hjelp av de prisnivåjusterte tallene. OECD forsøker å løse dette problemet ved å ta utgangspunkt i en tidsserie i faste priser, og å prisnivåjustere med en fast kjøpekraftsparitet. Vi kommer tilbake til dette i avsnittet om OECDs publiserte tall.

Et viktig poeng er at selv om utgiften målt i felles valuta og felles prisnivå (9) avhenger av hvilket land vi velger som basisland for kjøpekraftsparitetene, vil relativet mellom to og to land ikke påvirkes. Dette, sammen med det forhold at indikatorer basert på kjøpekraftspariteter bare gir mening i en sammenlikning mellom minst to land, tilsier at fokus bør være på indeksene (10) snarere enn på den prisnivåjusterte forbruksutgiften.

Vi har sett at omregning av verditall ved hjelp av kjøpekraftspariteter teknisk sett ikke skiller seg fra en omregning fra en valuta til en annen: Formelen er i prinsippet den samme. Kjøpekraftspariteten kan derfor tolkes som vekslingskursen på en beregningsteknisk valuta. Eurostat benevner denne "valutaen" kjøpekraftsstandard ("purchasing power standard", PPS). For eksempel utgjør prisnivåjustert BNP per innbygger i Norge 44253 PPS, hvis vi holder oss til tallene i tabell 3. Tall i PPS er per definisjon uttrykt i felles priser for alle land.

OECD bruker ikke begrepet kjøpekraftsstandard på denne beregningstekniske valutaen. I stedet benevner de prisnivåjusterte tall i "internasjonale dollar" eller "OECD-dollar". Verdensbanken og IMF bruker også termen "internasjonale dollar". Dette er imidlertid kun et spørsmål om terminologi.

Det kan rettes kritikk mot forestillingen om at prisnivåjustering alltid vil gi et riktigere bilde av for eksempel BNP på tvers av land⁵. Denne kritikken baserer seg på det forhold at forbruksmønsteret i et gitt land blant annet avhenger av inntektsnivået, slik at kjøpekraftspariteter som aggregeres opp til BNP-nivå med forbruksandeler som vekt vil ha en systematisk skjevhet dersom inntektsnivået er over- eller underestimert. Også forhold knyttet til produktutvalget i prisundersøkelsene kan bidra til skjevhet i resultatene. Disse kritikkpunktene er trolig mindre relevante for land som er relativt homogene med hensyn til inntektsnivå og forbruksmønster, som for eksempel flertallet av OECD-landene.

5. Publiserte resultater

Etter å ha drøftet de grunnleggende konseptene skal vi nå se nærmere på de publiserte tallene som er tilgjengelige for brukerne.

De tre aktørene som regelmessig publiserer kjøpekraftspariteter, prisnivåindekser og prisnivåjusterte nasjonalregnskapstall er Eurostat, OECD og Verdensbanken. I all hovedsak er det de samme inndataene som inngår i de tre institusjonenes beregninger. Dette betyr at relativet mellom to land som inngår i både Eurostats, OECDs og Verdensbankens publiseringer, for eksempel Norge og Sverige, vil være det samme uavhengig av hvor man henter resultatene fra. Enkelte mindre forskjeller i metode eller publiseringspraksis vil likevel kunne gi noe avvikende resultater. En god tommelfingerregel er å hente tall fra Eurostat dersom fokus kun er på europeiske land, fra OECD dersom man i tillegg er interessert i de ikke-europeiske OECD-landene, og fra Verdensbanken hvis man vil foreta en sammenlikning mellom land i flere deler av verden.

⁵ Se for eksempel Almås (2012).

5.1. Arbeidsfordelingen mellom Eurostat, OECD og Verdensbanken

Eurostat har ansvaret for samordning, beregning og publisering av resultatene for 37 europeiske land, mens OECD ivaretar denne rollen for de ikke-europeiske OECD-landene (se tabell 4). Den viktigste forskjellen mellom Eurostats og OECDs praksis ligger i at Eurostat tar inn nytt datamateriale fra de 37 landene fortløpende i forbindelse med de årlige beregningene, mens OECD kun beregner resultater basert på nye inndata hvert tredje år. OECDs publiserte tall for de mellomliggende årene er basert på fremskrivninger. Dette gjelder imidlertid kun de ikke-europeiske OECD-landene. For landene i Europa bruker OECD Eurostats datamateriale.

Tabell 4. Arbeidsfordelingen mellom Eurostat og OECD

Eurostat koordinerer...	Albania, Belgia, Bosnia og Hercegovina, Bulgaria, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Hellas, Irland, Island, Italia, Kroatia, Kypros, Latvia, Litauen, Luxembourg, Makedonia, Malta, Montenegro, Nederland, Norge, Polen, Portugal, Romania, Serbia, Slovakia, Slovenia, Spania, Storbritannia, Sveits, Sverige, Tsjekkia, Tyrkia, Tyskland, Ungarn, Østerrike
OECD koordinerer...	Australia, Canada, Chile, Israel, Japan, Mexico, New Zealand, Russland, Sør-Korea, USA

Samarbeidet mellom Eurostat og OECD betegnes ofte "European Comparison Programme" (ECP) og omfatter 47 land. ECP inngår som en av regionene i det globale "International Comparison Programme" (ICP), som organiseres av FN i samarbeid med Verdensbanken og Det internasjonale pengefondet (IMF). Verdensbanken har ansvaret for samordning, beregning og publisering av de globale resultatene.

OECD publiserer også enkelte tall for landene i Samveldet av uavhengige stater (SUS)⁶, og for utvalgte samarbeidsland som Brasil, Kina, Indonesia, India og Sør-Afrika. SUS-landene utgjør en separat region i ICP og kobles på OECD-resultatene via Russland, som inngår i både SUS- og OECD-regionen.

5.2. Hvilke data inngår i kjøpekraftsparitetene?

Kjøpekraftspariteter skal i utgangspunktet beregnes på grunnlag av priser til sluttbruker. For varer og markedsbaserte tjenester er dette konseptuelt uproblematisk: Prismaterialet som inngår i beregningene skal være salgspriser på siste ledd, inkludert avgifter. Dette prismaterialet skaffes til veie gjennom regelmessige prisundersøkelser i deltakerlandene.

Tjenester som ikke er markedsbaserte, for eksempel offentlige helse- eller utdanningstjenester, har ingen observerbar pris i samme forstand som for eksempel hotell- og restauranttjenester. Eurostat og OECD bruker derfor lønnskostnader for ansatte i offentlig sektor som en tilnærming til "prisen" på helsetjenester⁷ og kollektive tjenester som for eksempel politi, rettsvesen, forsvar og forvaltning. For utdanningstjenester beregnes "prisen" som utgift per elev eller student.

Boligtjenester er et annet problematisk felt. For utleieboliger kan man riktig nok finne markedspriser som i beregningen av kjøpekraftspariteter kan brukes også som

⁶ Samveldet av uavhengige stater omfatter 11 av de 15 statene som tidligere utgjorde Sovjetunionen: Armenia, Aserbajdsjan, Hviterussland, Kasakhstan, Kirgisistan, Moldova, Russland, Tadsjikistan, Turkmenistan, Ukraina og Usbekistan.

⁷ Eurostat og OECD tar sikte på å implementere et nytt opplegg for sykehus tjenester fra og med 2013, basert på avregningspriser for et utvalg standardiserte behandlinger og inngrep. Dette opplegget vil da kunne erstatte tilnærmingen basert på lønnskostnader.

en tilnærming til ”prisen” på selveieres boligkonsum. I noen land er imidlertid utleiemarkedet lite representativt for boligkonsumet. Her gjøres det en tilnærming via nasjonalregnskapets estimerte tall for verdien av boligkonsumet delt på boligbestanden, med andre ord en indirekte beregning av ”pris” som et stykke på vei minner om tilnærmingen for utdanning.

Vedlegg 1 gir en oversikt over kildene for prismaterialet som inngår i Eurostats og OECDs kjøpekraftspariteter. I aggregeringsprosessen vektet dette prismaterialet med forbruksandeler basert på nasjonalregnskapet. Detaljert dokumentasjon finnes i Eurostats og OECDs metodemanual.

Eksportoverskuddet: Et særskilt tolkningsproblem for Norge

Vi har sett at kjøpekraftspariteter beregnes med utgangspunkt i nasjonalregnskapets anvendelsesside. I beregningen av kjøpekraftspariteter inngår et lands eksportoverskudd, det vil si verdien av eksporten minus verdien av importen, som en sekkepost. Dette innebærer at det ikke foretas noen oppsplitting av eksport og import på spesifikke varegrupper. I stedet brukes nominell valutakurs som kjøpekraftsparitet for eksportoverskuddet.

Dette gir opphav til noen særskilte tolkningsproblemer knyttet til kjøpekraftspariteten for Norge på BNP-nivå. Norge har et relativt stort eksportoverskudd, og dette inngår som en komponent i BNP. Samtidig har landet gjennomgående et høyt prisnivå på varer og tjenester som etterspørres innenlands. Kjøpekraftspariteten og prisnivåindeksen for BNP kan derfor komme til å underestimere prisnivået i Norge, noe som igjen fører til at prisnivåjustert BNP overvurderes.

Problemet forsterkes av at størrelsen på Norges eksportoverskudd er følsomt for endringer i oljeprisen. Disse prisendringene vil ikke reflekteres direkte i kjøpekraftspariteten for eksportoverskuddet – det vil si valutakursen. En effekt av dette er at prisnivåjustert BNP kan fluktuere noe mer over tid enn i mange andre land. Men her må vi huske at prisnivåjustert BNP uansett må tolkes forsiktig i sammenlikninger over tid.

Det er vanskelig si noe presist om hvor sterke disse effektene er. Hvis vi sammenlikner kjøpekraftspariteten for BNP med for eksempel kjøpekraftspariteten for personlig konsum – som ikke inkluderer eksportoverskuddet – finner vi at forskjellen har vært rundt seks prosent de senere årene. Dette kan være en indikasjon på hvilken størrelsesorden vi snakker om.

Problemet gjelder bare kjøpekraftspariteter og prisnivåindekser på BNP-nivå og prisnivåjustert BNP. Importvarer som etterspørres innenlands inngår i de vanlige prisundersøkelsene, og dermed også i kjøpekraftsparitetene, for de underliggende utgiftsgruppene.

6. Kjøpekraftspariteter fra Eurostat

Formidlingsdatabasen

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database er Eurostats primære publiseringskanal. Her finner man statistikk fra alle temaområder og for alle EU- og EFTA-land, samt for flere andre land i og utenfor Europa.

Kjøpekraftspariteter og prisnivåjusterte nasjonalregnskaptall er tilgjengelige fra to temaområder, nemlig ”priser” og ”nasjonalregnskap”. De mest omfattende dataene finner vi i temaområdet ”priser”, og vi vil derfor i hovedsak konsentrere oss om dette. For brukerne er det viktig å være klar over enkelte forskjeller mellom tallene i de to temaområdene, noe vi vil komme tilbake til i avsnitt 6.2.

6.1. Temaområdet "priser"

I dette temaområdet finner vi de mest omfattende publiseringene av kjøpekraftspariteter, prisnivåindekser og prisnivåjusterte nasjonalregnskapstall for Norge og andre europeiske land. Fra formidlingsdatabasens åpningsside går vi inn på "database by themes" og velger deretter "economy and finance", "prices" og "purchasing power parities".

Her har brukeren mulighet til å laste ned data for de 37 "Eurostat-landene" (se tabell 4), samt for enkelte landgrupper som EU28 (de 28 nåværende EU-medlemslandene), EU27 (de 27 EU-medlemslandene i perioden 2004-2013), EU15 (de 15 EU-medlemslandene frem til 2004) og EA17 (de 17 landene i euro-sonen). I tillegg publiseres utvalgte resultater for Japan og USA, men dette er tall fra OECD som "kobles på" de europeiske resultatene.

Per 2013 publiserer Eurostat følgende indikatorer for disse landene:

- a) Kjøpekraftspariteter med EU28 som basis (EU28=1)
- b) Kjøpekraftspariteter med EU27 som basis (EU27=1)
- c) Kjøpekraftspariteter med EU15 som basis (EU15=1)
- d) Prisnivåindekser med EU28 som basis (EU28=100)
- e) Prisnivåindekser med EU27 som basis (EU27=100)
- f) Prisnivåindekser med EU15 som basis (EU15=100)
- g) Nominell utgift i nasjonal valuta⁸
- h) Nominell utgift som andel av BNP (BNP=100)
- i) Nominell utgift i euro
- j) Nominell utgift i euro per innbygger
- k) Prisnivåjustert utgift basert på kjøpekraftsparitet for EU28
- l) Prisnivåjustert utgift basert på kjøpekraftsparitet for EU27
- m) Prisnivåjustert utgift basert på kjøpekraftsparitet for EU15
- n) Prisnivåjustert utgift per innbygger basert på kjøpekraftsparitet for EU28
- o) Prisnivåjustert utgift per innbygger basert på kjøpekraftsparitet for EU27
- p) Prisnivåjustert utgift per innbygger basert på kjøpekraftsparitet for EU15
- q) Volumindekser for prisnivåjustert utgift per innbygger basert på kjøpekraftsparitet for EU28 (EU27=100)
- r) Volumindekser for prisnivåjustert utgift per innbygger basert på kjøpekraftsparitet for EU27 (EU27=100)
- s) Volumindekser for prisnivåjustert utgift per innbygger basert på kjøpekraftsparitet for EU15 (EU15=100)

I tabell 2 har vi vist hvordan prisnivåindekser (d – f) beregnes på grunnlag av kjøpekraftspariteter (a – c) og nominelle valutakurser, mens tabell 3 viser beregningen av prisnivåjustert utgift (k – m), prisnivåjustert utgift per innbygger (n

⁸ I prinsippet er dette tall hentet fra hvert enkelt lands nasjonalregnskap. I noen tilfeller kan det imidlertid være estimater foretatt av Eurostat. Dette gjelder spesielt på lavt aggregeringsnivå og for de seneste årgangene.

– p) og volumindekser (q – s) på grunnlag av kjøpekraftspariteter (a – c), nominell utgift i nasjonal valuta (g) og innbyggertall.

Eurostat publiserer disse indikatorene for BNP og for en lang rekke underliggende utgiftsaggregater, såkalte ”analytiske kategorier”. En fullstendig liste er gjengitt i vedlegg 2. Et viktig moment er at Eurostat prisnivåjusterer hver analytisk kategori med en spesifikk kjøpekraftsparitet for vedkommende kategori. For eksempel brukes kjøpekraftspariteten for ”matvarer, drikkevarer og tobakk” til å prisnivåjustere nettopp denne analytiske kategorien. Dette innebærer at brukere som ønsker å studere volumer på tvers av land for spesifikke utgiftskategorier bør bruke disse prisnivåjusterte tallene. Ved andre analytiske formål eller prioriteringer kan det noen ganger være mer hensiktsmessig å bruke tallene som publiseres under temaområdet ”nasjonalregnskap”, noe vi straks skal komme tilbake til.

Som det fremgår av listen ovenfor (a – s), publiserer Eurostat data med både EU28, EU27 og EU15 som basis. Data med EU28 og EU27 som basis er tilgjengelige på BNP-nivå tilbake til 1995, mens de detaljerte resultatene for samtlige analytiske kategorier kun går tilbake til henholdsvis 2003 (for EU28) og 1999 (for EU27). Data med EU15 som basis går helt tilbake til 1995, men på detaljert nivå omfatter disse tallene kun de daværende 15 EU-landene, samt EFTA-landene Island, Norge og Sveits.

Data fra Eurostat i SSBs statistikkbank

SSB har i mange år fulgt opp Eurostats publiseringer av kjøpekraftspariteter, prisnivåindekser og prisnivåjusterte nasjonalregnskapstall med egne publiseringer på www.ssb.no. Fokus har typisk vært Eurostats nyeste tall for prisnivåjustert BNP per innbygger og relativt prisnivå for utvalgte konsumgrupper.

Fra og med 2013 har SSB tatt inn deler av Eurostats tallmateriale i Statistikkbanken (www.ssb.no/statistikkbanken). Kjøpekraftspariteter, prisnivåindekser og prisnivåjusterte utgiftstall kan lastes ned fra statistikkområdet ”priser og prisindekser”, undergruppe ”kjøpekraftspariteter”. Statistikkbanken vil bli oppdatert med data for inntil 60 analytiske kategorier i forbindelse med at Eurostat frigir resultatene i juni og desember hvert år.

Justering av basis

Når Eurostat bruker EU28 (eller EU27 eller EU15) som basis, betyr dette at det må beregnes et gjennomsnittlig prisnivå for EU sett under ett, basert på kjøpekraftsparitetene for alle de 28, 27 eller 15 medlemslandene. Siden det ville være urimelig om prisene i små medlemsland som Malta eller Luxembourg skulle bidra like mye til det europeiske gjennomsnittet som prisene i Tyskland eller Frankrike, beregnes prisnivået i EU28, EU27 og EU15 som et vektet gjennomsnitt der landenes respektive utgift målt i euro brukes som vekter. På BNP-nivå innebærer dette at landene vektetes etter totaløkonomiens størrelse.

Disse ”landvektene” hentes fra hvert enkelt lands nasjonalregnskap. Når nasjonalregnskapstall revideres tilbake i tid, produserer dette derfor tilsynelatende endringer i publiserte kjøpekraftspariteter (a – c), prisnivåindekser (d – f) og prisnivåjusterte nasjonalregnskapstall (k – p), fordi basis endres. Dette har ingen effekt på kjøpekraftspariteten mellom to og to land, og de relative volumene (q – s) påvirkes kun for de landene som har revidert sine tall. Endringene som følger av at basis justeres er vanligvis små.

Publiseringskalender og revisjonspraksis

Kjøpekraftsparitetene for de tre siste årene beregnes og publiseres i desember hvert år. I juni beregnes og publiseres dessuten foreløpige kjøpekraftspariteter for det nærmest foregående året, delvis basert på fremskrivninger. For eksempel ble det i desember 2012 publisert endelige kjøpekraftspariteter for 2009 og reviderte tall for

2010 og 2011, mens det i juni 2013 ble publisert foreløpige kjøpekraftspariteter for 2012. Der er viktig å være klar over at nasjonalregnskapstallene under temaområdet ”priser” kun oppdateres i forbindelse med nyberegning av kjøpekraftsparitetene, altså i juni og desember. Dermed er det ikke alltid gitt at det er de ferskeste BNP-estimatene som ligger til grunn for de publiserte tallene.

Kjøpekraftsparitetene for årganger som ligger mer enn tre år tilbake blir som hovedregel ikke nyberegnet. Dette innebærer at for eksempel metodeendringer vil kunne fremstå som skift i det relative prisnivået. Dette må imidlertid ses i lys av at kjøpekraftspariteter uansett må tolkes varsomt i tidsserier (se avsnitt 2.4). Siden metodeendringer foretas på detaljert nivå, vil slike skift sjelden ha noen signifikant effekt på det mest aggregerte nivået, altså for BNP.

Tolkningseksempel

I tabell 5 har vi gjengitt Eurostats publiserte tall (2010) for BNP og den analytiske kategorien ”matvarer og alkoholfrie drikkevarer”. Vi har kun tatt med to land, Tyskland og Norge, samt tallene for basis-”landet” EU27. En tilsvarende tabell kunne selvsagt ha vært laget med EU15 eller et enkelt land som basis. Med utgangspunkt i denne tabellen vil vi nå drøfte hvordan disse tallene kan tolkes.

Tabell 5. Publiserte resultater for utvalgte kategorier

	EU27	Tyskland	Norge
BNP			
b) Kjøpekraftsparitet	1,0000	1,0526	11,7598
e) Prisinivåindeks	100	105	147
g) Nominell utgift	12 277 804	2 496 200	2 544 266
h) Nominell utgift / BNP	100	100	100
l) Prisinivåjustert utgift	12 277 804	2 371 556	216 353
o) Prisinivåjustert utgift per innbygger	24 500	29 000	44 300
r) Volum per innbygger	100	119	181
Matvarer og alkoholfrie drikkevarer			
b) Kjøpekraftsparitet	1,0000	1,0981	13,2537
e) Prisinivåindeks	100	110	166
g) Nominell utgift	899 196	155 330	132 386
h) Nominell utgift / BNP	7,3	6,2	5,2
l) Prisinivåjustert utgift	899 196	141 450	9 989
o) Prisinivåjustert utgift per innbygger	1 800	1 700	2 000
r) Volum per innbygger	100	97	114

Kilde: Eurostats formidlingsdatabase (http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database)

Kjøpekraftspariteten (b) indikerer at for totaløkonomien (BNP) vil vi trenge 1,0526 euro i Tyskland og 11,7598 kroner i Norge for å opprettholde kjøpekraften av 1 euro i EU27 sett under ett. Omregnet til prisnivåindekser (e) innebærer dette at prisnivået i Tyskland og Norge ligger henholdsvis 5 prosent og 47 prosent over gjennomsnittet i EU. For matvarer og alkoholfrie drikkevarer vil vi trenge 1,0981 euro i Tyskland og 13,2537 kroner i Norge for å opprettholde kjøpekraften av 1 euro i EU27. Prisinivåindeksene viser at prisnivået i Tyskland dermed er 10 prosent høyere enn gjennomsnittet i EU, mens Norge ligger 66 prosent over dette gjennomsnittet.

Nominell utgift (g) er hentet fra nasjonalregnskapet, og uttrykt i hvert lands nasjonale valuta. Tabellen viser at Tysklands BNP er på 2496 milliarder euro, mens Norges BNP er på 2544 milliarder kroner. BNP for EU27 totalt er på 12 278 milliarder euro. Ser vi på matvarer og alkoholfrie drikkevarer, er utgiften 155 milliarder euro i Tyskland, 132 milliarder kroner i Norge, og 899 milliarder euro i EU sett under ett. Som andel av BNP (h) utgjør dette 6,2 prosent i Tyskland, 5,2 prosent i Norge, og 7,3 prosent i EU27. For BNP vil ”nominell utgift som andel av BNP” selvfølgelig alltid utgjøre 100 prosent.

Som vi også har vist i tabell 3, er prisnivåjustert BNP (l) lik nominell utgift (g) dividert med kjøpekraftspariteten (b). I Eurostats terminologi utgjør BNP i Tyskland 2372 milliarder PPS, i Norge 216 milliarder PPS, og i EU27 12 278

milliarder PPS. Disse tallene er direkte sammenliknbare, fordi de er uttrykt i et felles prisnivå. Den tyske økonomien er med andre ord 11 ganger større enn den norske, og utgjør 19 prosent av EUs totaløkonomi. Det er verdt å merke seg at for basislandet (EU27) er prisnivåjustert utgift i PPS per definisjon lik nominell utgift.

For matvarer og alkoholfrie drikkevarer er den prisnivåjusterte utgiften 141 milliarder PPS i Tyskland og 10 milliarder PPS i Norge. Dette kan tolkes slik at konsumet av matvarer og alkoholfrie drikkevarer er cirka 14 ganger høyere i Tyskland enn i Norge, målt i fysiske enheter (volum) snarere enn i monetær verdi. Den prisnivåjusterte utgiften per innbygger (o) er imidlertid høyere i Norge enn i Tyskland.

Volum per innbygger (r) beregnes ganske enkelt som prisnivåjustert utgift per innbygger sett i forhold til den prisnivåjusterte utgiften per innbygger i basislandet⁹. Volum per innbygger og prisnivåjustert utgift per innbygger uttrykker derfor det samme, men volumindeksene har det pedagogiske fortrinn at vi lettere kan visualisere det relative forholdet mellom landene: Når Norges volumindeks for matvarer og alkoholfrie drikkevarer er 114, betyr det at konsumet per innbygger av disse produktene anslås til å ligge 14 prosent over gjennomsnittet EU27.

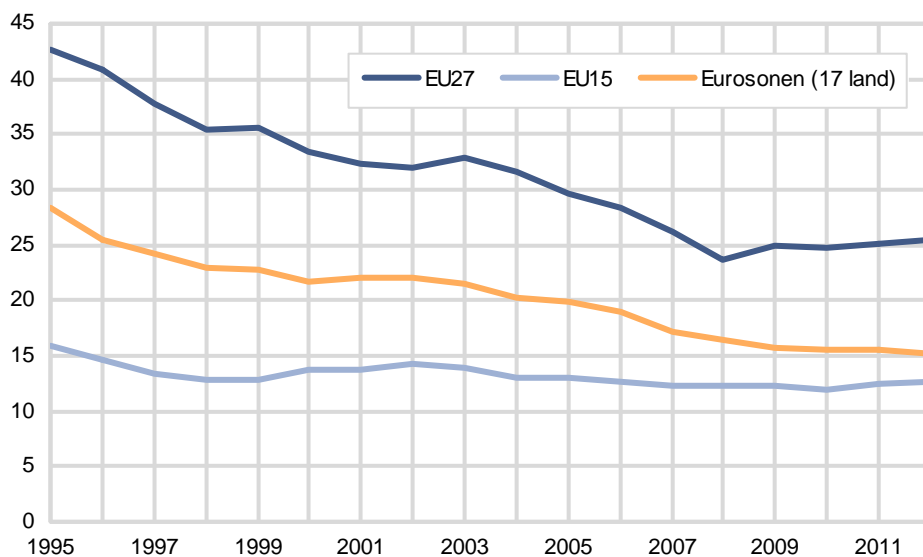
Måling av priskonvergens ved hjelp av prisnivåindekser

Priskonvergens innebærer at ulike land over tid blir mer homogene med hensyn til prisnivå. Med tiltagende økonomisk integrasjon i Europa er det av stor interesse å studere i hvilken grad vi går mot et felles europeisk prisnivå, og om prisnivåene konvergerer tydeligere i euro-sonen enn i EU-området og i Europa som helhet. I tillegg til indikatorene vi har nevnt ovenfor, publiserer Eurostat derfor en enkel priskonvergensindikator beregnet på grunnlag av prisnivåindekser.

Denne priskonvergensindikatoren er rett og slett et spredningsmål for prisnivåindeksene innen en gitt landgruppe. For eksempel er priskonvergensindikatoren for euro-sonen definert som variasjonskoeffisienten av prisnivåindeksene for konsum i husholdningene for de 17 landene som inngår i denne landgruppen, sett over tid.

Det har vært rettet kritikk mot Eurostats prisnivåindikator blant annet fordi den naturlig nok er fokusert på tidsdimensjonen, mens kjøpekraftspariteter er prisnivåindikatorer i rom. Et annet kritikkpunkt har vært at konsum i husholdningene ikke er et relevant aggregeringsnivå å måle priskonvergens på, siden mange tjenester ikke handles på tvers av land og derfor burde vært holdt utenfor. Til tross for dette synes det som om prisnivåindikatoren gir et noenlunde realistisk bilde av priskonvergens i Europa: For eksempel ser vi over tid en temmelig entydig utvikling mot et mer homogent prisnivå, og de 17 landene i euro-sonen har et klart mer enhetlig prisnivå enn de 27 EU-landene – jamfør figur 3.

⁹ Siden Eurostat runder av tallene for prisnivåjustert utgift per innbygger (o), vil vi likevel ikke kunne beregne de eksakte volumindeksene (r) på basis av disse.

Figur 3. Priskonvergens i Europa, 1995 – 2012

Kilde: Eurostats formidlingsdatabase (http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database)

6.2. Temaområdet ”nasjonalregnskap”

Dette er Eurostats primære publiseringskanal for nasjonalregnskapstall. Disse tallene rapporteres av de nasjonale statistikkbyråene og publiseres hos Eurostat i nasjonal valuta, i euro og i PPS, det vil si prisnivåjustert. Tallene publiseres i henhold til klassifiseringen i den europeiske nasjonalregnskapsstandard (ESA), og vi vil derfor ikke finne igjen alle de analytiske kategoriene fra temaområdet ”priser” her.

Fra formidlingsdatabasens åpningsside går vi inn på ”database by themes” og velger deretter ”economy and finance”, ”national accounts” og ”annual national accounts”. Her finner vi et stort antall utgifts-, produksjons- og inntektsaggregater som oppdateres kontinuerlig etter hvert som landene rapporterer sine tall til Eurostat.

Ulike temaområder – ulike tall

Det er to viktige forskjeller mellom de prisnivåjusterte tallene i de to temaområdene. I temaområdet ”nasjonalregnskap” prisjusteres alle nasjonalregnskapstall med kjøpekraftspariteten for BNP, uavhengig av aggregeringsnivå og uavhengig av om tallene er hentet fra produksjons-, inntekts- eller anvendelses-siden av nasjonalregnskapet. Denne kjøpekraftspariteten for BNP er den samme som publiseres i prisdomenet. Likevel vil de prisnivåjusterte nasjonalregnskapstallene ofte avvike fra hverandre, nettopp fordi nasjonalregnskapsdomenet ikke benytter spesifikke kjøpekraftspariteter for hvert enkelt utgiftsaggregat. Årsaken til dette er et ønske om at tallene skal være additive, det vil si at prisnivåjusterte tall summerer seg opp korrekt til BNP-nivå. Dersom vi prisnivåjusterer med forskjellige kjøpekraftspariteter for de ulike aggregatene, vil de prisnivåjusterte tallene ikke summere seg opp korrekt.

En annen årsak til at tallene i de to temaområdene ofte avviker fra hverandre er at mens prisdomenet oppdateres to ganger per år, i juni og desember, blir nasjonalregnskapsdomenet oppdatert med de nyeste nasjonalregnskapstallene kontinuerlig, etter hvert som landene sender sine ferskeste tall til Eurostat.

Fra et brukerperspektiv betyr dette at dersom aktualitet er viktig, og fokus er på BNP, er tallene i nasjonalregnskapsdomenet å foretrekke fremfor tallene i prisdomenet. Hvis fokus derimot er på underliggende aggregater, og en samtidig kan

leve med at data kan være inntil seks måneder gamle, er tallene i prisdomenet å foretrekke.

7. Kjøpekraftspariteter fra OECD

I likhet med Eurostat publiserer også OECD statistikk for et stort antall temaområder. Deler av OECDs statistikk på nett er organisert som en betalingstjeneste, men portalen *OECD.Stat Extracts* gir likevel gratis tilgang til mye av OECDs statistikk. Vi konsentrerer oss her om resultatene som er tilgjengelige fra denne gratisportalen.

For å få tilgang til OECDs kjøpekraftspariteter, går vi inn på <http://stats.oecd.org> og velger "data by theme", deretter "prices and purchasing power parities" og "purchasing power parities statistics" fra menyen. For prisnivåjusterte nasjonalregnskapstall velger vi "data by theme", deretter "national accounts, "annual national accounts" og "main aggregates".

7.1. Forskjeller mellom OECDs og Eurostats tall

Fra et tolkningssynspunkt er det ingen dramatiske forskjeller mellom OECDs og Eurostats publiserte tall. Siden det er de samme inndataene som ligger til grunn for beregningene, vil relativet mellom to og to land være det samme hos begge de to institusjonene. En viktig forskjell er at mens Eurostat alltid bruker EU27 som basis i sine tall, publiserer OECD kjøpekraftspariteter med både USA, de 33 OECD-landene¹⁰ og EU27 som basis. BNP og konsum per innbygger uttrykkes på indeksform med OECD=100.

En annen viktig forskjell er at OECD tar inn nytt prismateriale fra de utenom-europeiske OECD-landene i sine beregninger kun hvert tredje år ("benchmark-årene"), mens de publiserte kjøpekraftsparitetene for de mellomliggende årene er fremskrivninger basert på nærmeste benchmark-år. Derfor går det tre år mellom hver gang OECD publiserer fullstendige data for samtlige analytiske kategorier. For alle andre år enn benchmark-årene publiserer OECD kun tre analytiske kategorier: BNP, konsum i husholdningene ("private consumption") og personlig konsum ("actual individual consumption"). En fullstendig liste over alle analytiske kategorier er gjengitt i vedlegg 2.

OECD bruker som hovedregel aggregat-spesifikke kjøpekraftspariteter. Det vil si at en gitt analytisk kategori, for eksempel konsum i husholdningene, prisnivåjusteres med en spesifikk kjøpekraftsparitet for nettopp denne kategorien.

7.2. Tidsserier i løpende og faste priser

Hvis vi tar utgangspunkt i en tidsserie for BNP i innenlandske, løpende priser og prisnivåjusterer denne, står vi igjen med en tidsserie uttrykt i felles, løpende priser. Dette er årsaken til at prisnivåjusterte tidsserier ikke reflekterer realveksten i økonomien.

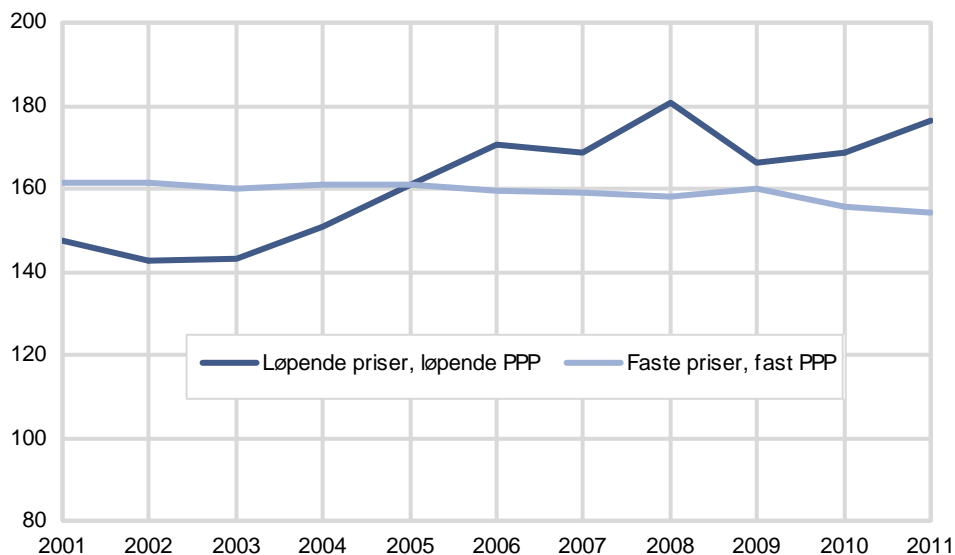
OECD forsøker å bøte på dette problemet gjennom å operere med prisnivåjusterte tidsserier for BNP i både løpende og faste priser. De to tidsseriene kan fremstå som svært ulike, og for brukerne er det derfor viktig å ha de analytiske prioriteringene klart for seg slik at man kan velge hvilken tidsserie som tjener formålet best.

En tidsserie i løpende priser bør prisnivåjusteres med en spesifikk kjøpekraftsparitet for hvert enkelt år. En slik tidsserie gir den beste sammenlikningen mellom land på et gitt tidspunkt. Tar vi derimot utgangspunkt i en tidsserie i faste priser,

¹⁰ OECD har 34 medlemsland per 2013, men Chile inngår foreløpig ikke i beregningen av basis for kjøpekraftsparitetene.

som altså reflekterer realvekst, må vi prisnivåjustere med kjøpekraftspariteten for basisåret fremskrevet med den relative prisendringen i hvert enkelt land dersom også den prisnivåjusterte tidsserien skal vise korrekte vekstrater. Siden prisstrukturer endrer seg over tid, vil en slik tidsserie kunne gi et skjevt bilde av det relative forholdet mellom landene i et gitt år. Denne skjevheten vil typisk bli større jo mer vi fjerner oss fra basisåret, jmfør figur 4.

Figur 4. BNP per innbygger, Norge. Indeks. OECD=100

Kilde: OECDs formidlingsdatabase (<http://stats.oecd.org>).

OECDs tidsserie i faste, felles priser er derfor best egnet dersom brukers fokus først og fremst er på utviklingen i landenes BNP, mens nivåammenlikningen er underordnet. Videre gir en slik tidsserie lite realistiske nivå-tall i et langt tidsperspektiv, noe som tilsier at den bør tolkes forsiktig. Brukere som utelukkende er interessert i realvekstrater, bør selvsagt fokusere på nasjonale fastpriserier snarere enn på prisnivåjusterte tall.

8. Kjøpekraftspariteter fra Verdensbanken

Brukere som har behov for kjøpekraftspariteter for land som ikke dekkes av Eurostat eller OECD, er henvist til tall fra "International Comparison Program" (ICP), det globale programmet for beregning av kjøpekraftspariteter. ICP organiseres av FNs statistikkdivisjon, Verdensbanken og IMF, og har en regional oppbygning der Eurostat/OECD-området inngår som en av flere regioner. ICPs permanente sekretariat er tilknyttet Verdensbanken, som også står for publisering av resultatene.

Penn World Table

Penn World Table (PWT) er en datakilde som det ofte refereres til, ikke minst i forskningsmiljøene. PWT, som ble utviklet ved University of Pennsylvania på 1970-tallet, baserer seg på data fra ICP men er institusjonelt uavhengig. PWTs styrke sett fra et brukerperspektiv er først og fremst at de beregner tidsserier for prisnivåjustert BNP helt tilbake til 1950. Dessuten har fagmiljøet rundt PWT bidratt betydelig til å styrke ICPs forankring i academia.

Fra og med 2012 er PWT overtatt av University of Groningen i Nederland. Brukere som er interessert i å finne ut mer om hva PWT har å tilby, kan laste ned data og dokumentasjon fra <http://www.rug.nl/research/ggdc/data/penn-world-table>.

8.1. International Comparison Program (ICP)

De globale prisundersøkelsene i regi av ICP har vært gjennomført med ujevne mellomrom siden 1970, sist gang i 2011. Den forrige ICP-runden i 2005 representerte et betydelig fremskritt med hensyn til organisering og metode. ICP har knyttet til seg et betydelig fagmiljø, og har på mange områder vært banebrytende når det gjelder utvikling av nye metodologiske tilnærminger.

146 land deltok i ICP 2005, i tillegg til at Verdensbanken har foretatt estimater for ytterligere om lag 40 land¹¹. I ICP 2011 er antall deltakerland steget til nærmere 200. Resultatene fra ICP 2011 blir ikke publisert før mot slutten av 2013, noe som betyr at vi inntil videre er henvist til å bruke tall basert på data fra 2005. Verdensbanken publiserer imidlertid fremskrivninger av 2005-tallene for årene frem til og med 2011.

De fullstendige resultatene av ICP 2005 foreligger som papirpublikasjon (http://siteresources.worldbank.org/ICPINT/Resources/ICP_final-results.pdf). De fleste tallene kan også lastes ned fra Verdensbankens publiseringsbase (<http://databank.worldbank.org/data/home.aspx>). Som hos Eurostat må brukerne først velge hvilket temaområde de ønsker data fra. Selve ICP-resultatene er å finne i temaområdet "International Comparison Program (2005)", mens fremskrivningene for de etterfølgende årene kan lastes ned fra "World Development Indicators". Nasjonalregnskapstallene i begge de to temaområdene er prisnivåjustert med aggregat-spesifikke kjøpekraftspariteter.

International Comparison Program (2005)

Verdensbankens resultater for 2005 er i grove trekk publisert i henhold til samme struktur som tallene i Eurostats temaområde "priser". Det betyr at det publiseres kjøpekraftspariteter, prisnivåindekser, prisnivåjusterte nasjonalregnskapstall og prisnivåjusterte nasjonalregnskapstall per innbygger for et antall "analytiske kategorier", det vil si aggregater basert på nasjonalregnskapets utgiftsside. Verdensbanken opererer imidlertid med noe færre slike kategorier, jamfør vedlegg 2. En annen viktig forskjell er at Verdensbanken bruker USA som basisland for kjøpekraftsparitetene, det vil si at kjøpekraftspariteten for USA per definisjon er lik 1 og at prisnivåindeksen er lik 100. De prisnivåjusterte nasjonalregnskapstallene per innbygger publiseres i to varianter, en med USA og en med "alle land til sammen" som basis ("Verden=100"). Verdensbanken publiserer også prisnivåjusterte tall for hvert enkelt lands andel av verdensøkonomien.

World Development Indicators

Dette temaområdet i Verdensbankens publiseringsbase omfatter et stort antall indikatorer som kan være nyttige i ulike internasjonale sammenlikninger. Det er her vi finner de mest oppdaterte kjøpekraftsparitetene og prisnivåjusterte nasjonalregnskapstallene for land utenfor Eurostat-/OECD-området. Resultatene er

¹¹ Fremgangsmåten er dokumentert her: <http://siteresources.worldbank.org/ICPINT/Resources/non-benchmark2.pdf>

samordnet med Eurostat og OECD, slik at kjøpekraftsparitetene i prinsippet er de samme hos alle de tre organisasjonene. Det forhold at Verdensbanken bruker USA som basisland mens Eurostat bruker EU27, påvirker ikke relativet mellom to og to land. For eksempel vil kjøpekraftspariteten mellom Norge og Sverige være den samme, uavhengig av om vi henter tallene fra Eurostat, OECD eller Verdensbanken¹².

Det publiseres kjøpekraftspariteter og prisnivåjusterte nasjonalregnskapstall for kun to utgiftskategorier, BNP og konsum i husholdningene, samt for brutto-nasjonalinntekt (BNI). På samme måte som hos OECD publiseres det prisnivåjusterte tall i både løpende og faste priser. Data går helt tilbake til 1980, men ikke for alle land.

Kjøpekraftspariteter fra IMF: En alternativ tilnærming

Også i IMF's "World Economic Outlook"-database finner kjøpekraftspariteter for BNP. For 2005 er disse kjøpekraftsparitetene de samme som ICP-resultatene publisert av Verdensbanken. For alle andre år foretar IMF egne fremskrivninger, noe som betyr at det kan være til dels betydelige avvik mellom Eurostats, OECDs og Verdensbankens tall på den ene siden, og IMF's fremskrevne tall på den andre. IMF understreker selv at deres data ikke er primærstatistikk, og henviser brukere til OECD og Verdensbanken. Brukere som likevel er interessert i IMF's data finner disse under <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2012/01/weodata/index.aspx>.

9. Bruk av kjøpekraftspariteter i praksis

Vi har sett at kjøpekraftspariteter først og fremst brukes til å prisnivåjustere nasjonalregnskapstall, samt selvfølgelig i analyser av prisnivåforskjeller. Kjøpekraftsparitetene er beregnet med nettopp disse formålene for øye. Likevel er det mange andre, potensielle problemstillinger som kan analyseres ved hjelp av kjøpekraftspariteter. Her skal vi gi noen eksempler på dette, og forsøke å oppsummere diskusjonen med en (ufullstendig) oversikt over anbefalte og ikke anbefalte bruksområder.

9.1. Potensielle bruksområder

Eksempel 1: Prisnivåjustering av lønn, personalkostnader og pensjoner

"Ola" jobber i Norge og tjener kr. 500 000 per år. Han har et tilbud om to års utplassering hos bedriftens morselskap i Nederland, og lurer på hvor mye han må forlange i lønn under oppholdet dersom han skal opprettholde sin tilvante levestandard fra Norge. Her er det selvsagt mange faktorer Ola må ta hensyn til, som for eksempel bo- og familiesituasjon, individuelt forbruksmønster, skatter og overføringer. Imidlertid kan en omregning av den norske lønnen til nederlandsk valuta og prisnivå være et godt startpunkt for vurderingen.

Hos Eurostat finner Ola at kjøpekraftspariteten for "konsum i husholdninger" er 1,08086 for Nederland og 11,9038 for Norge. Han dividerer de to tallene med hverandre og konkluderer med at man trenger 0,0907 euro i Nederland for å opprettholde kjøpekraften av 1 krone i Norge. 500 000 kroner i Norge tilsvarer med andre ord 45 400 euro i Nederland. "Kari", som er Olas sjef i Norge, kan selvsagt resonnerer etter samme mønster når det gjelder hvilke godtgjørelser Ola skal motta mens han jobber i Nederland.

¹² Hvis det er Norge og Sverige, eller andre europeiske land vi er interessert i, er det likevel mest naturlig å hente tallene fra Eurostat. Dette fordi Eurostat oppdaterer sine tall tidligere enn OECD og Verdensbanken.

Det samme gjelder Olas foreldre, ”Per” og ”Eva”, som er pensjonister og vurderer å flytte til Spania. De mottar til sammen kr. 450 000 i pensjon fra Norge, og vil danne seg et bilde av hvor langt disse pengene vil rekke i det nye bostedslandet. Igjen er det klart at Per og Eva må ta mange andre hensyn i tillegg til prisnivået, men en omregning av pensjonen med kjøpekraftspariteten mellom Spania og Norge vil kunne være en av flere viktige indikatorer de kan basere seg på.

Eksempel 2: Makroanalyser av utgiftsnivå i ulike land

Internasjonale sammenlikninger av utgifter til helse, utdanning eller andre formål er et område der prisnivåjusterte tall ofte legges til grunn. OECD publiserer for eksempel jevnlig tall for helse- og utdanningsutgift i medlemslandene, justert for forskjeller i prisnivå¹³.

I slike sammenlikninger kan det være av stor betydning hvilke kjøpekraftspariteter vi benytter. Dersom vi prisnivåjusterer for eksempel utdanningsutgift med en spesifikk kjøpekraftsparitet for utdanning, får vi et uttrykk for ”omfanget av utdanning” i de ulike landene, noe som rent teknisk likner Eurostats publiserte volumindikator for utdanningskonsumet.

En vanligere tilnærming er å prisnivåjustere utdanningsutgiften med kjøpekraftspariteten for BNP. Årsaken til dette er til dels at denne kjøpekraftspariteten anses som mer presis enn kjøpekraftspariteter på lavere aggregeringsnivå (se avsnitt 2.3). Et ønske om å kunne summere opp ulike utgiftskategorier, for eksempel utdanningsutgift og helseutgift, kan også spille inn.

En slik tilnærming kan imidlertid føre til betydelige tolkningsproblemer. For eksempel vil et høykostland som Norge typisk ha en kjøpekraftsparitet for utdanning som avviker betydelig fra kjøpekraftspariteten for BNP. Dette skyldes at utdanningstjenester er arbeidsintensive samtidig som lønnsnivået i Norge er høyt. Dette reflekteres i kjøpekraftspariteten for utdanning, mens kjøpekraftspariteten for BNP omfatter både konsum- og investeringsvarer i tillegg til tjenester.

Tabell 6 illustrerer dette poenget. Her har vi omregnet utdanningskonsumet i Norge og Frankrike slik det fremgår hos Eurostat med både en spesifikk utdanningsparitet, og med kjøpekraftspariteten for BNP. Med spesifikk utdanningsparitet blir prisnivåjustert konsum per innbygger i Norge 9 prosent høyere enn i Frankrike, mens prisnivåjustering med kjøpekraftspariteten for BNP gir et konsum som tilsynelatende er hele 34 prosent høyere i Norge. Hvordan kan dette forklares, og hvordan skal disse tallene tolkes?

Tabell 6. Prisnivåjustering av konsumutgift for utdanning

	Norge	Frankrike	Norge/Frankrike
Utgift til utdanning i nasjonal valuta	112 482	106 317	
PPP for utdanning (EU27=1)	15,2668	1,18915	
PPP for BNP (EU27=1)	11,7598	1,12808	
Utgift prisnivåjustert med PPP for utdanning	7 368	89 406	
Utgift prisnivåjustert med PPP for BNP	9 565	94 246	
Folketall (millioner)	4,889	64,781	
Utgift per innbygger, prisnivåjustert med PPP for utdanning .	1 507	1 380	9 %
Utgift per innbygger, prisnivåjustert med PPP for BNP	1 956	1 455	34 %

Kilde: Eurostats formidlingsdatabase (http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database)

¹³ Se for eksempel OECD-publikasjonene ”Education at a glance” (<http://www.oecd.org/edu/eag2012.htm>) og ”Health at a glance” (<http://www.oecd.org/health/healthpoliciesanddata/healthataglance2011.htm>).

Utdanningsutgift eller –konsum prisnivåjustert med kjøpekraftspariteten for utdanning gir oss det relative ”omfanget av utdanningstjenester” i hvert land, det vil si ”hvor mye utdanning vi får igjen for den utgiften vi *velger* å bruke på utdanning”. Dette er altså ingen produktivitets- eller kostnadsindikator. En produktivitetsindikator ville ha måttet ta for seg hvor mye utdanning hvert enkelt land får igjen for hver standardiserte input-enhet, mens den beste tilnærmingen til en indikator for kostnadsnivået trolig vil være prisnivåindeksen for utdanning.

Prisnivåjustering av utdanningsutgift eller –konsum med kjøpekraftspariteten for BNP gir oss ytterligere utfordringer knyttet til tolkning. Som vi ser av tabell 6, er dette en lite egnet tilnærming til å måle det relative omfanget av utdannings-tjenestene, spesielt i land der prisnivået for utdanning skiller seg betydelig fra prisnivået i totaløkonomien. Det er også problematisk å tolke de prisnivåjusterte tallene som en indikator for utgiftsnivå, siden utgiftsnivået er bestemt av blant annet innenlandske priser: Som vi har sett, er prisnivåjusterte tall uttrykt i priser som er *felles* for alle land. En mer fruktbar tolkning kan derfor være å betrakte dette som et mål på hvor mye konsum vi må gi avkall på i resten av økonomien, eller alternativt hvor mye totaløkonomien må produsere, for å kunne ”finansiere” vårt faktiske utdanningskonsum.

9.2. Anbefalte og ikke-anbefalte bruksområder

All statistikk har elementer av usikkerhet i seg, og all statistikk er mer eller mindre egnet for et gitt formål. Her skal vi forsøke å gi noen eksempler på anbefalt bruk av kjøpekraftspariteter, prisnivåindekser og prisnivåjusterte tall, og å peke på enkelte områder hvor disse indikatorene bør tolkes med forsiktighet eller ikke brukes i det hele tatt. Eksempelene er selvfølgelig ikke uttømmende

Anbefalt

Vi har sett at kjøpekraftspariteter er prisnivåindikatorer som først og fremst er tenkt brukt i analyser av relative prisnivåer mellom land, og som prisnivåjusterings-faktorer i forbindelse med nasjonalregnskapet. Det er primært disse to bruks-områdene som rettferdiggjør at Eurostat, OECD, Verdensbanken og nasjonale statistikkmyndigheter bruker ressurser på arbeidet med kjøpekraftspariteter. Dette legger sterke føringer på metodevalgene. All annen bruk av kjøpekraftspariteter må derfor anses som sekundærbruk, og tolkes med større forbehold.

Anbefalt med forbehold

Som vi har vært inne på flere ganger, må kjøpekraftspariteter og prisnivåjusterte tall alltid tolkes varsomt når de inngår i tidsserier. Selv om utviklingen i et lands kjøpekraftsparitet teoretisk burde gjenspeile den innenlandske prisutviklingen sett i forhold til basislandets prisutvikling, vil ikke dette alltid være tilfelle, fordi måling av prisnivåforskjeller i rom krever en annen undersøkelsesdesign enn måling av prisutvikling. Eurostats priskonvergensindikator er et eksempel på bruk av kjøpekraftspariteter i temporale analyser, og bør som sådan tolkes forsiktig, ikke minst når den inkluderer tjenester som ikke handles på tvers av land.

Med visse forbehold kan kjøpekraftspariteter og prisnivåindekser tolkes som indikatorer for levekostnadene i ulike land. Det er nettopp dette vi gjør i eksempel 1 ovenfor. Nasjonalregnskapets konsumklassifisering samsvarer godt med husholdningenes konsummuligheter, så i prinsippet er nok dette en akseptabel tolkning. Likevel må vi være klar over at metodevalg foretatt i en nasjonal-regnskapskontekst ikke nødvendigvis vil være optimale for andre formål. For eksempel kan det diskuteres om boligkostnader reflekteres på en adekvat måte i kjøpekraftsparitetene dersom det er en levekostnadsindikator vi er på utkikk etter.

I avsnitt 9.1 har vi diskutert tolkningsproblemene som kan oppstå i forbindelse med prisnivåjustering av tall som ikke er hentet fra nasjonalregnskapets utgiftsside. Vi har også sett av valg av kjøpekraftsparitet (spesifikk eller generell) kan ha stor

betydning for det prisnivåjusterte tallet som kommer ut av beregningen. Dette tilsier at slike analyser ikke bør tillegges for stor vekt alene.

Ikke anbefalt

Av og til ser vi at kjøpekraftspariteter blir brukt i sammenhenger hvor de strengt tatt ikke burde ha kommet til anvendelse. Å beregne vekstrater for BNP eller andre nasjonalregnskapsstørrelser basert på prisnivåjusterte tall vil for eksempel gi et misvisende bilde som verken reflekterer nominell eller reell vekst i det enkelte land. Dette er fordi de prisnivåjusterte tallene som regel vil være beregnet på grunnlag av tidsserier i løpende, nasjonale priser. Når vi prisnivåjusterer, regner vi om disse tidsseriene til løpende, *felles* priser. OECD publiserer riktig nok også tidsserier for BNP i faste priser som de prisnivåjusterer med basisårets kjøpekraftsparitet, noe som gir riktige realvekstrater men som samtidig resulterer i lite troverdige nivåttall jo lenger vekk fra basisåret vi fjerner oss.

Vi har sett at kjøpekraftspariteter kan tolkes som kursen på en beregningsteknisk valuta som reflekterer prisnivåforskjellene mellom land. Dette sier imidlertid ingenting om "hva valutakursen burde ha vært", og er i beste fall ett av flere elementer man bør ta i betraktning dersom man vil spå om valutakursutviklingen. Valutakurser påvirkes av mange andre forhold enn prisnivåer, som for eksempel internasjonal handel, investeringer og spekulasjon.

Siden kjøpekraftspariteter beregnes med utgangspunkt i nasjonalregnskapets utgiftsside, er prisnivåjusterte tall uegnet til bruk i produktivitetsanalyser for spesifikke næringer. For dette formålet måtte vi ha hatt tilgang til nærings-spesifikke kjøpekraftspariteter, noe som per i dag ikke publiseres. Kun på det mest aggregerte nivået (BNP) kan vi beregne produktivitetsmål basert på prisnivåjusterte tall.

10. Oppsummering

Vi har i dette notatet forsøkt å avklare begrepene kjøpekraftsparitet, prisnivåindeks og prisnivåjustering. En kjøpekraftsparitet uttrykker prisnivået i et gitt land sett i forhold til et annet. Hvis kjøpekraftspariteten for Norge er 11,7598 og for Tyskland 1,05256 med EU27=1, betyr dette at vi trenger 11,76 kroner i Norge og 1,05 euro i Tyskland for å opprettholde kjøpekraften av 1 euro i EU sett under ett. Prisenivåindekser uttrykker i prinsippet det samme, men med et basisland som settes lik 100. Hvis kursen på norske kroner mot euro er 8,0043 blir prisnivåindeksen for Norge $(11,7598 / 8,0043) \times 100 = 147$ med EU27=100. Det betyr at prisnivået i Norge er 47 prosent høyere enn i EU.

Kjøpekraftspariteter benyttes først og fremst til å prisnivåjustere nasjonalregnskapstall, som for eksempel BNP og BNP per innbygger. Slik prisnivåjustering er nødvendig i internasjonale sammenlikninger for å forhindre at land med høyt prisnivå får overvurdert sitt BNP i forhold til land med lavt prisnivå. Eurostat, OECD og Verdensbanken er de viktigste kildene for kjøpekraftspariteter, prisnivåindekser og prisnivåjusterte nasjonalregnskapstall. De mest aktuelle tallene for Norge og andre europeiske land finner vi hos Eurostat, men brukere som trenger data for land utenfor Europa er henvist til OECD eller Verdensbanken. Det er imidlertid de samme inndataene som inngår i alle de tre institusjonenes beregninger, så resultatene vil i prinsippet være de samme.

Det er en rekke tolkningsproblemer knyttet til kjøpekraftspariteter. Det viktigste man må huske på er at kjøpekraftspariteter primært er prisnivåindikatorer i rom. Utviklingen i et lands kjøpekraftsparitet over tid vil derfor ikke nødvendigvis gjenspeile prisveksten i hvert enkelt land, siden måling av prisnivå og prisutvikling krever ulik undersøkelsesdesign. Slike tolkningsforbehold gjelder i enda større grad

for prisnivåjusterte nasjonalregnskapstall, siden disse ikke reflekterer realveksten i landenes økonomi.

Arbeidet med kjøpekraftspariteter involverer mange internasjonale organer i tillegg til de nasjonale statistikkbyråene i praktisk talt alle land. Slik sett er arbeidet et eksempel på internasjonalt statistisk samarbeid i praksis. På flere hold arbeides det kontinuerlig med å forbedre metoder og organisering, slik at kvaliteten på de publiserte tallene forbedres og en del av utfordringene knyttet til tolkning reduseres. Fra et brukerperspektiv vil dokumentasjon alltid stå sentralt, noe vi håper at dette notatet kan bidra til.

Referanser

European Union / OECD (2012): *OECD – Eurostat Methodological Manual on Purchasing Power Parities*

(http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/product_details/publication?p_product_code=KS-RA-12-023 eller <http://www.oecd.org/std/prices-ppp/PPP%20manual%20revised%202012.pdf>)

International Bank for Reconstruction and Development / World Bank (2013): *Measuring the Real Size of the World Economy: The Framework, Methodology and Results of the International Comparison Program*

(http://siteresources.worldbank.org/ICPINT/Resources/270056-1255977254560/6483625-1291755426408/7604122-1368216381419/ICPBook_eBook_FINAL.pdf)

World Bank (2005): ICP Methodological Handbook

(<http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/DATASTATISTICS/ICPEXT/0,,contentMDK:22407349~menuPK:6782529~pagePK:60002244~piPK:62002388~theSitePK:270065,00.html>)

Almås, Ingvild (2012): International Income Inequality: Measuring PPP Bias by Estimating Engel Curves for Food, *American Economic Review*, 102(1).

Eurostats internettportal om ECP:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/purchasing_power_parities/introduction.

Verdensbankens internettportal om ICP: http://siteresources.worldbank.org/ICPEXT/Resources/ICP_2011.html.

Vedlegg A: Struktur og datakilder

Tabellen viser den detaljerte nedbrytingen av BNP ned på basisgruppenivå, og angir kilden for prisdata i de ulike basisgruppene. "Proxy" indikerer at kjøpekraftspariteten for den aktuelle basisgruppen er basert på prisdata fra en annen basisgruppe, eller fra et vektet gjennomsnitt av flere andre basisgrupper.

Kode	Tekst	Kilde for prisdata
10.00.00.0	Bruttonasjonalprodukt	
11.00.00.0	Konsum i husholdninger	
11.01.00.0	Matvarer og alkoholfrie drikkevarer	
11.01.10.0	Matvarer	
<i>11.01.11.0</i>	<i>Brød og kornprodukter</i>	
11.01.11.1	Ris	Prisundersøkelse
11.01.11.2	Mel, gryn mv.	Prisundersøkelse
11.01.11.3	Brød	Prisundersøkelse
11.01.11.4	Andre bakervarer	Prisundersøkelse
11.01.11.5	Pastaprodukter	Prisundersøkelse
<i>11.01.12.0</i>	<i>Kjøtt</i>	
11.01.12.1	Storfe	Prisundersøkelse
11.01.12.2	Svin	Prisundersøkelse
11.01.12.3	Sau, lam, geit	Prisundersøkelse
11.01.12.4	Fjørfe	Prisundersøkelse
11.01.12.5	Annet kjøtt	Prisundersøkelse
11.01.12.6	Bearbeidede kjøttvarer	Prisundersøkelse
<i>11.01.13.0</i>	<i>Fisk og sjømat</i>	
11.01.13.1	Fersk, kjølt og frossen fisk og sjømat	Prisundersøkelse
11.01.13.2	Bearbeidet fisk og sjømat	Prisundersøkelse
11.01.14.0	Melk, ost og egg	
11.01.14.1	Melk	Prisundersøkelse
11.01.14.2	Andre melkeprodukter	Prisundersøkelse
11.01.14.3	Ost	Prisundersøkelse
11.01.14.4	Egg og eggbaserte produkter	Prisundersøkelse
11.01.15.0	Oljer og fett	
11.01.15.1	Smør	Prisundersøkelse
11.01.15.2	Margarin	Prisundersøkelse
11.01.15.3	Andre oljer og fett	Prisundersøkelse
11.01.16.0	Frukt	
11.01.16.1	Frisk frukt	Prisundersøkelse
11.01.16.2	Bearbeidet frukt	Prisundersøkelse
11.01.17.0	Grønnsaker	
11.01.17.1	Friske grønnsaker	Prisundersøkelse
11.01.17.2	Friske poteter	Prisundersøkelse
11.01.17.3	Konserverte grønnsaker	Prisundersøkelse
11.01.18.0	Sukker, syltetøy, sjokolade og andre sukkervarer	
11.01.18.1	Sukker	Prisundersøkelse
11.01.18.2	Syltetøy og honning	Prisundersøkelse
11.01.18.3	Sjokolade, konfekt, drops etc.	Prisundersøkelse
11.01.18.4	Iskrem	Prisundersøkelse
11.01.19.0	Andre matvarer	

11.01.19.1	Andre matvarer	Prisundersøkelse
11.01.20.0	Alkoholfrie drikkevarer	
11.01.21.0	Kaffe, te og kakao	
11.01.21.1	Kaffe, te og kakao	Prisundersøkelse
11.01.22.0	Mineralvann, leskedrikker og juice	
11.01.22.1	Mineralvann	Prisundersøkelse
11.01.22.2	Brus og leskedrikker	Prisundersøkelse
11.01.22.3	Juice	Prisundersøkelse
11.02.00.0	Alkoholholdige drikkevarer og tobakk mv.	
11.02.10.0	Alkoholholdige drikkevarer	
11.02.11.0	Brennevin	
11.02.11.1	Brennevin	Prisundersøkelse
11.02.12.0	Vin	
11.02.12.1	Vin	Prisundersøkelse
11.02.13.0	Øl	
11.02.13.1	Øl	Prisundersøkelse
11.02.20.0	Tobakk	
11.02.21.0	Tobakk	
11.02.21.1	Tobakk	Prisundersøkelse
11.02.30.0	Narkotika	
11.02.31.0	Narkotika	
11.02.31.1	Narkotika	Proxy
11.03.00.0	Klær og skotøy	
11.03.10.0	Klær	
11.03.11.0	Tøyer	
11.03.11.1	Tøyer	Prisundersøkelse
11.03.12.0	Klesplagg	
11.03.12.1	Herreklær	Prisundersøkelse
11.03.12.2	Dameklær	Prisundersøkelse
11.03.12.3	Barneklær	Prisundersøkelse
11.03.13.0	Andre klesplagg	
11.03.13.1	Andre klesplagg	Prisundersøkelse
11.03.14.0	Rensing, vask, reparasjon og leie av klær	
11.03.14.1	Rensing, vask, reparasjon og leie av klær	Prisundersøkelse
11.03.20.0	Skotøy	
11.03.21.0	Sko og annet fottøy	
11.03.21.1	Herresko	Prisundersøkelse
11.03.21.2	Damesko	Prisundersøkelse
11.03.21.3	Barnesko	Prisundersøkelse
11.03.22.0	Reparasjon og leie av fottøy	
11.03.22.1	Reparasjon og leie av fottøy	Prisundersøkelse
11.04.00.0	Bolig, lys og brensel	
11.04.10.0	Betalt husleie (leietakere)	
11.04.11.0	Betalt husleie (leietakere)	
11.04.11.1	Betalt husleie (leietakere)	Særskilt beregning
11.04.20.0	Beregnet husleie (selveiere)	
11.04.21.0	Beregnet husleie (selveiere)	
11.04.21.1	Beregnet husleie (selveiere)	Særskilt beregning

11.04.30.0	Vedlikehold og reparasjon av bolig	
11.04.31.0	Produkter til vedlikehold og reparasjon av bolig	
11.04.31.1	Produkter til vedlikehold og reparasjon av bolig	Prisundersøkelse
11.04.32.0	Tjenester til vedlikehold og reparasjon av bolig	
11.04.32.1	Tjenester til vedlikehold og reparasjon av bolig	Prisundersøkelse
11.04.40.0	Vannforsyning og andre tjenester knyttet til bolig	
11.04.41.0	Vannforsyning	
11.04.41.1	Vannforsyning	Prisundersøkelse
11.04.42.0	Andre tjenester knyttet til bolig	
11.04.42.1	Andre tjenester knyttet til bolig	Prisundersøkelse
11.04.50.0	Elektrisitet, gass og annet brensel	
11.04.51.0	Elektrisitet	
11.04.51.1	Elektrisitet	Prisundersøkelse
11.04.52.0	Gass	
11.04.52.1	Gass	Prisundersøkelse
11.04.53.0	Flytende brensel	
11.04.53.1	Flytende brensel	Prisundersøkelse
11.04.54.0	Fast brensel	
11.04.54.1	Fast brensel	Prisundersøkelse
11.04.55.0	Fjernvarme	
11.04.55.1	Fjernvarme	Prisundersøkelse
11.05.00.0	Møbler, husholdningsartikler og vedlikehold av innbo	
11.05.10.0	Møbler, tepper mv.	
11.05.11.0	Møbler	
11.05.11.1	Kjøkkenmøbler	Prisundersøkelse
11.05.11.2	Soveromsmøbler	Prisundersøkelse
11.05.11.3	Stue- og spisestuemøbler	Prisundersøkelse
11.05.11.4	Andre møbler og innbo	Prisundersøkelse
11.05.12.0	Tepper, gulvbelegg mv.	
11.05.12.1	Tepper, gulvbelegg mv.	Prisundersøkelse
11.05.13.0	Reparasjon av møbler, tepper mv.	
11.05.13.1	Reparasjon av møbler, tepper mv.	Proxy
11.05.20.0	Boligtekstiler	
11.05.21.0	Boligtekstiler	
11.05.21.1	Boligtekstiler	Prisundersøkelse
11.05.30.0	Husholdningsapparater	
11.05.31.0	Større husholdningsapparater (hvitevarer mv.)	
11.05.31.1	Større husholdningsapparater (hvitevarer mv.)	Prisundersøkelse
11.05.32.0	Mindre elektriske husholdningsapparater	
11.05.32.1	Mindre elektriske husholdningsapparater	Prisundersøkelse
11.05.33.0	Reparasjon av husholdningsapparater	
11.05.33.1	Reparasjon av husholdningsapparater	Prisundersøkelse
11.05.40.0	Kjøkkenutstyr, glass, dekketøy mv.	
11.05.41.0	Glass, dekketøy, spisebestikk mv.	
11.05.41.1	Glass, dekketøy, spisebestikk mv.	Prisundersøkelse
11.05.50.0	Verktøy og utstyr for hus og hage	
11.05.51.0	Større verktøy	
11.05.51.1	Større verktøy	Prisundersøkelse

11.05.52.0	Mindre verktøy og tilbehør	
11.05.52.1	Mindre verktøy og tilbehør	Prisundersøkelse
11.05.60.0	Varer og tjenester for rengjøring og ettersyn i bolig	
11.05.61.0	Produkter for rengjøring og ettersyn i bolig	
11.05.61.1	Produkter for rengjøring og ettersyn i bolig	Prisundersøkelse
11.05.62.0	Lønnet husarbeid	
11.05.62.1	Barnepass mv.	Prisundersøkelse
11.05.62.2	Rengjøring og andre tjenester tilknyttet bolig	Prisundersøkelse
11.06.00.0	Helsepleie	
11.06.10.0	Legemidler, helseartikler, briller mv.	
11.06.11.0	Legemidler	
11.06.11.1	Legemidler	Prisundersøkelse
11.06.12.0	Andre helseartikler	
11.06.12.1	Andre helseartikler	Prisundersøkelse
11.06.13.0	Briller, høreapparater mv.	
11.06.13.1	Briller, høreapparater mv.	Prisundersøkelse
11.06.20.0	Helsetjenester utenfor institusjon	
11.06.21.0	Legetjenester	
11.06.21.1	Legetjenester	Prisundersøkelse
11.06.22.0	Tannlegetjenester	
11.06.22.1	Tannlegetjenester	Prisundersøkelse
11.06.23.0	Paramedisinske tjenester	
11.06.23.1	Paramedisinske tjenester	Prisundersøkelse
11.06.30.0	Sykehustjenester	
11.06.31.0	Sykehustjenester	
11.06.31.1	Sykehustjenester	Proxy
11.07.00.0	Transport	
11.07.10.0	Kjøp av egne transportmidler	
11.07.11.0	Biler	
11.07.11.1	Biler med dieselmotor	Prisundersøkelse
11.07.11.2	Biler med bensinmotor og motorstørrelse mindre enn 1200 cc	Prisundersøkelse
11.07.11.3	Biler med bensinmotor og motorstørrelse mellom 1200 og 1699 cc	Prisundersøkelse
11.07.11.4	Biler med bensinmotor og motorstørrelse mellom 1700 og 2999 cc	Prisundersøkelse
11.07.11.5	Biler med bensinmotor og motorstørrelse over 3000 cc	Prisundersøkelse
11.07.12.0	Motorsykler	
11.07.12.1	Motorsykler	Prisundersøkelse
11.07.13.0	Sykler	
11.07.13.1	Sykler	Prisundersøkelse
11.07.14.0	Transportmidler trukket av dyr	
11.07.14.1	Transportmidler trukket av dyr	Proxy
11.07.20.0	Drift og vedlikehold av transportmidler	
11.07.21.0	Reservedeler og tilbehør	
11.07.21.1	Reservedeler og tilbehør	Prisundersøkelse
11.07.22.0	Drivstoff og smøremidler	
11.07.22.1	Drivstoff og smøremidler	Prisundersøkelse
11.07.23.0	Vedlikehold og reparasjon av transportmidler	
11.07.23.1	Vedlikehold og reparasjon av transportmidler	Prisundersøkelse

11.07.24.0	Andre tjenester knyttet til privat bruk av transportmidler	
11.07.24.1	Andre tjenester knyttet til privat bruk av transportmidler	Prisundersøkelse
11.07.30.0	Transporttjenester	
11.07.31.0	Passasjertransport med jernbane og sporvogn	
11.07.31.1	Passasjertransport med jernbane og sporvogn	Prisundersøkelse
11.07.32.0	Passasjertransport på vei	
11.07.32.1	Passasjertransport på vei	Prisundersøkelse
11.07.33.0	Passasjertransport med fly	
11.07.33.1	Passasjertransport med fly	Prisundersøkelse
11.07.34.0	Passasjertransport med båt	
11.07.34.1	Passasjertransport med båt	Prisundersøkelse
11.07.35.0	Kombinert passasjertransport	
11.07.35.1	Kombinert passasjertransport	Proxy
11.07.36.0	Andre transporttjenester	
11.07.36.1	Andre transporttjenester	Prisundersøkelse
11.08.00.0	Post- og teletjenester	
11.08.10.0	Posttjenester	
11.08.11.0	Posttjenester	
11.08.11.1	Posttjenester	Prisundersøkelse
11.08.20.0	Teleutstyr	
11.08.21.0	Teleutstyr	
11.08.21.1	Teleutstyr	Prisundersøkelse
11.08.30.0	Teletjenester	
11.08.31.0	Teletjenester	
11.08.31.1	Teletjenester	Prisundersøkelse
11.09.00.0	Kultur og fritid	
11.09.10.0	Audiovisuelt og fotografisk utstyr, IT-utstyr	
11.09.11.0	Audiovisuelt utstyr	
11.09.11.1	Audiovisuelt utstyr	Prisundersøkelse
11.09.12.0	Fotoutstyr, kikkerter mv.	
11.09.12.1	Fotoutstyr, kikkerter mv.	Prisundersøkelse
11.09.13.0	IT-utstyr	
11.09.13.1	IT-utstyr	Prisundersøkelse
11.09.14.0	Film, CD mv.	
11.09.14.1	Innspilt film, CD mv.	Prisundersøkelse
11.09.14.2	Uinnspilt film, CD mv.	Prisundersøkelse
11.09.15.0	Reparasjon av audiovisuelt og fotografisk utstyr, IT-utstyr	
11.09.15.1	Reparasjon av audiovisuelt og fotografisk utstyr, IT-utstyr	Prisundersøkelse
11.09.20.0	Andre varige konsumvarer knyttet til kultur og fritid	
11.09.21.0	Større varige konsumgoder	
11.09.21.1	Større varige konsumgoder	Prisundersøkelse
11.09.22.0	Musikkinstrumenter og innendørs trenings- og hobbyutstyr	
11.09.22.1	Musikkinstrumenter og innendørs trenings- og hobbyutstyr	Prisundersøkelse
11.09.23.0	Vedlikehold og reparasjon av andre varige konsumvarer knyttet til kultur og fritid	
11.09.23.1	Vedlikehold og reparasjon av andre varige konsumvarer knyttet til kultur og fritid	Prisundersøkelse
11.09.30.0	Annet utstyr, fritid og hage	

11.09.31.0	Spill, leker og hobby	
11.09.31.1	Spill, leker og hobby	Prisundersøkelse
11.09.32.0	Utstyr til sport, camping og utendørsaktiviteter	
11.09.32.1	Utstyr til sport, camping og utendørsaktiviteter	Prisundersøkelse
11.09.33.0	Blomster og hage	
11.09.33.1	Blomster og hage	Prisundersøkelse
11.09.34.0	Kjæledyr	
11.09.34.1	Kjæledyr	Prisundersøkelse
11.09.35.0	Veterinærtjenester mv.	
11.09.35.1	Veterinærtjenester mv.	Prisundersøkelse
11.09.40.0	Kulturelle tjenester, underholdning	
11.09.41.0	Sport og fritid	
11.09.41.1	Sport og fritid	Prisundersøkelse
11.09.42.0	Kulturelle tjenester	
11.09.42.1	Fotografjenester	Prisundersøkelse
11.09.42.2	Andre kulturelle tjenester	Prisundersøkelse
11.09.43.0	Lotteri og totalisatorspill	
11.09.43.1	Lotteri og totalisatorspill	Proxy
11.09.50.0	Aviser, bøker og skrivemateriell	
11.09.51.0	Bøker	
11.09.51.1	Bøker	Prisundersøkelse
11.09.52.0	Aviser og tidsskrifter	
11.09.52.1	Aviser og tidsskrifter	Prisundersøkelse
11.09.53.0	Papirvarer, skrivemateriell og andre trykksaker	
11.09.53.1	Papirvarer, skrivemateriell og andre trykksaker	Prisundersøkelse
11.09.60.0	Pakketurer	
11.09.61.0	Pakketurer	
11.09.61.1	Pakketurer	Proxy
11.10.00.0	Utdanning	
11.10.10.0	Utdanning	
11.10.11.0	Utdanning	
11.10.11.1	Utdanning	Indirekte estimering
11.11.00.0	Hotell- og restauranttjenester	
11.11.10.0	Restauranttjenester	
11.11.11.0	Restauranter, kafeer, barer mv.	
11.11.11.1	Restauranter mv.	Prisundersøkelse
11.11.11.2	Kafeer, barer mv.	Prisundersøkelse
11.11.12.0	Kantiner	
11.11.12.1	Kantiner	Prisundersøkelse
11.11.20.0	Hoteltjenester	
11.11.21.0	Overnattingstjenester	
11.11.21.1	Overnattingstjenester	Prisundersøkelse
11.12.00.0	Andre varer og tjenester	
11.12.10.0	Personlig pleie	
11.12.11.0	Hårpleie og skjønnhetspleie	
11.12.11.1	Hårpleie og skjønnhetspleie	Prisundersøkelse
11.12.12.0	Elektriske apparater til personlig pleie	
11.12.12.1	Elektriske apparater til personlig pleie	Prisundersøkelse

11.12.13.0	Andre produkter til personlig pleie	
11.12.13.1	Andre produkter til personlig pleie	Prisundersøkelse
11.12.20.0	Prostitusjon	
11.12.21.0	Prostitusjon	
11.12.21.1	Prostitusjon	Proxy
11.12.30.0	Andre personlige varer	
11.12.31.0	Smykker og ur	
11.12.31.1	Smykker og ur	Prisundersøkelse
11.12.32.0	Andre personlige effekter	
11.12.32.1	Andre personlige effekter	Prisundersøkelse
11.12.40.0	Sosiale omsorgstjenester	
11.12.41.0	Sosiale omsorgstjenester	
11.12.41.1	Sosiale omsorgstjenester	Proxy
11.12.50.0	Forsikring	
11.12.51.0	Forsikring	
11.12.51.1	Forsikring	Proxy
11.12.60.0	Finansielle tjenester utenom forsikring	
11.12.61.0	Finansformidlingstjenester indirekte målt (FISIM)	
11.12.61.1	Finansformidlingstjenester indirekte målt (FISIM)	Proxy
11.12.62.0	Andre finansielle tjenester	
11.12.62.1	Andre finansielle tjenester	Proxy
11.12.70.0	Andre tjenester	
11.12.71.0	Andre tjenester	
11.12.71.1	Andre tjenester	Prisundersøkelse
11.13.00.0	Husholdningenes nettokonsum i utlandet	
11.13.10.0	Husholdningenes nettokonsum i utlandet	
11.13.11.0	Husholdningenes nettokonsum i utlandet	
11.13.11.1	Husholdningenes nettokonsum i utlandet	Valutakurs
12.00.00.0	Konsum i ideelle organisasjoner	
12.01.00.0	Husleie	
12.01.10.0	Husleie	
12.01.11.0	Husleie	
12.01.11.1	Husleie	Proxy
12.02.00.0	Helsepleie	
12.02.10.0	Helsepleie	
12.02.11.0	Helsepleie	
12.02.11.1	Helsepleie	Proxy
12.03.00.0	Kultur og fritid	
12.03.10.0	Kultur og fritid	
12.03.11.0	Kultur og fritid	
12.03.11.1	Kultur og fritid	Proxy
12.04.00.0	Utdanning	
12.04.10.0	Utdanning	
12.04.11.0	Utdanning	
12.04.11.1	Utdanning	Indirekte estimering
12.05.00.0	Sosiale omsorgstjenester	
12.05.10.0	Sosiale omsorgstjenester	
12.05.11.0	Sosiale omsorgstjenester	

12.05.11.1	Sosiale omsorgstjenester	Proxy
12.06.00.0	Andre tjenester	
12.06.10.0	Andre tjenester	
12.06.11.0	Andre tjenester	
12.06.11.1	Andre tjenester	Proxy
13.00.00.0	Individuelt offentlig konsum	
13.01.00.0	Boligstøtte	
13.01.10.0	Boligstøtte	
13.01.11.0	Boligstøtte	
13.01.11.1	Boligstøtte	Proxy
13.02.00.0	Helsepleie	
13.02.10.0	Refusjoner mv.	
13.02.11.0	Legemidler, helseartikler, briller mv.	
13.02.11.1	Legemidler	Prisundersøkelse
13.02.11.2	Andre helseartikler	Prisundersøkelse
13.02.11.3	Briller, høreapparater mv.	Prisundersøkelse
13.02.12.0	Helsetjenester utenfor institusjon	
13.02.12.1	Legetjenester	Prisundersøkelse
13.02.12.2	Tannlegetjenester	Prisundersøkelse
13.02.12.3	Paramedisinske tjenester	Prisundersøkelse
13.02.12.4	Sykehustjenester	Proxy
13.02.20.0	Produksjon av helsetjenester	
13.02.21.0	Lønn mv.	
13.02.21.1	Leger	Prisundersøkelse basert på lønnsstatistikk
13.02.21.2	Annet medisinsk personale	Prisundersøkelse basert på lønnsstatistikk
13.02.21.3	Administrativt og annet ikke-medisinsk personale	Prisundersøkelse basert på lønnsstatistikk
13.02.22.0	Vareinnsats	
13.02.22.1	Legemidler	Prisundersøkelse
13.02.22.2	Andre helseartikler	Prisundersøkelse
13.02.22.3	Briller, høreapparater mv.	Prisundersøkelse
13.02.22.4	Annen vareinnsats	Proxy
13.02.23.0	Brutto driftsoverskudd	
13.02.23.1	Brutto driftsoverskudd	Proxy
13.02.24.0	Netto skatter på produksjon	
13.02.24.1	Netto skatter på produksjon	Proxy
13.02.25.0	Inntekter fra salg	
13.02.25.1	Inntekter fra salg	Proxy
13.03.00.0	Fritid, kultur og religion	
13.03.10.0	Fritid, kultur og religion	
13.03.11.0	Fritid, kultur og religion	
13.03.11.1	Fritid, kultur og religion	Proxy
13.04.00.0	Utdanning	
13.04.10.0	Utdanning	
13.04.11.0	Utdanning	
13.04.11.1	Utdanning	Indirekte estimering
13.05.00.0	Sosiale omsorgstjenester	
13.05.10.0	Sosiale omsorgstjenester	
13.05.11.0	Sosiale omsorgstjenester	

13.05.11.1	Sosiale omsorgstjenester	Proxy
14.00.00.0	Kollektivt offentlig konsum	
14.01.00.0	Kollektive tjenester	
14.01.10.0	Kollektive tjenester	
14.01.11.0	Lønn mv.	
14.01.11.1	Lønn mv. (forsvar)	Proxy
14.01.11.2	Lønn mv. (andre kollektive tjenester)	Prisundersøkelse basert på lønnsstatistikk
14.01.12.0	Vareinnsats	
14.01.12.1	Vareinnsats (forsvar)	Proxy
14.01.12.2	Vareinnsats (andre kollektive tjenester)	Proxy
14.01.13.0	Brutto driftsoverskudd	
14.01.13.1	Brutto driftsoverskudd	Proxy
14.01.14.0	Netto skatter på produksjon	
14.01.14.1	Netto skatter på produksjon	Proxy
14.01.15.0	Inntekter fra salg	
14.01.15.1	Inntekter fra salg	Proxy
15.00.00.0	Bruttoinvestering i fast realkapital	
15.01.00.0	Maskiner og utstyr	
15.01.10.0	Metallprodukter og utstyr	
15.01.11.0	Metallprodukter	
15.01.11.1	Metallprodukter	Prisundersøkelse
15.01.12.0	Flerbruksmaskiner	
15.01.12.1	Motorer og turbiner, pumper og kompressorer	Prisundersøkelse
15.01.12.2	Andre flerbruksmaskiner	Prisundersøkelse
15.01.13.0	Spesialmaskiner	
15.01.13.1	Landbruks- og skogbruksmaskiner	Prisundersøkelse
15.01.13.2	Maskinverktøy	Prisundersøkelse
15.01.13.3	Maskiner for metallurgi, gruvedrift og anlegg	Prisundersøkelse
15.01.13.4	Maskiner for bearbeiding av matvarer, drikkevarer og tobakk	Prisundersøkelse
15.01.13.5	Maskiner for produksjon av klær, tekstil- og lærprodukter	Prisundersøkelse
15.01.13.6	Andre spesialmaskiner	Prisundersøkelse
15.01.14.0	Elektrisk og optisk utstyr	
15.01.14.1	Kontormaskiner	Prisundersøkelse
15.01.14.2	Datamaskiner og annet IT-utstyr	Prisundersøkelse
15.01.14.3	Elektriske maskiner	Prisundersøkelse
15.01.14.4	Radio, fjernsyn og kommunikasjonsutstyr	Prisundersøkelse
15.01.14.5	Medisinsk utstyr, presisjonsinstrumenter, optiske instrumenter, ur	Prisundersøkelse
15.01.15.0	Andre produkter	
15.01.15.1	Andre produkter	Proxy
15.01.20.0	Transportutstyr	
15.01.21.0	Veitransportutstyr	
15.01.21.1	Motorkjøretøyer, trailere og semi-trailere	Prisundersøkelse
15.01.21.2	Annen veitransport	Proxy
15.01.22.0	Annet transportutstyr	
15.01.22.1	Båter, plattformer mv.	Proxy
15.01.22.2	Lokomotiver, jernbanevogner mv.	Proxy
15.01.22.3	Fly, helikoptre mv.	Proxy

15.02.00.0	Bygg og anlegg	
15.02.10.0	Boligbygg	
15.02.11.0	Boligbygg	
15.02.11.1	Boligbygg	Prisundersøkelse
15.02.20.0	Næringsbygg	
15.02.21.0	Næringsbygg	
15.02.21.1	Næringsbygg	Prisundersøkelse
15.02.30.0	Anlegg	
15.02.31.0	Anlegg	
15.02.31.1	Anlegg	Prisundersøkelse
15.03.00.0	Andre produkter	
15.03.10.0	Andre produkter	
15.03.11.0	Produkter fra jordbruk, skogbruk, fiske, oppdrett	
15.03.11.1	Produkter fra jordbruk, skogbruk, fiske, oppdrett	Proxy
15.03.12.0	Software	
15.03.12.1	Software	Prisundersøkelse
15.03.13.0	Andre produkter	
15.03.13.1	Andre produkter	Proxy
16.00.00.0	Lagerendring og anskaffelse minus avhendelse av verdigjenstander	
16.01.00.0	Lagerendring	
16.01.10.0	Lagerendring	
16.01.11.0	Lagerendring	
16.01.11.1	Lagerendring	Proxy
16.02.00.0	Anskaffelse minus avhendelse av verdigjenstander	
16.02.10.0	Anskaffelse minus avhendelse av verdigjenstander	
16.02.11.0	Anskaffelse minus avhendelse av verdigjenstander	
16.02.11.1	Anskaffelse minus avhendelse av verdigjenstander	Valutakurs
17.00.00.0	NETTOEKSPORT	
17.01.00.0	Nettoeksport	
17.01.10.0	Nettoeksport	
17.01.11.0	Nettoeksport	
17.01.11.1	Nettoeksport	Valutakurs

Vedlegg 2: Publiserte kategorier hos Eurostat, OECD og Verdensbanken

Tabellen viser hvilke analytiske kategorier (utgiftsaggregater) som publiseres hos de forskjellige institusjonene.

Prisdata betyr her kjøpekraftspariteter og prisnivåindekser, mens "volumdata" refererer til prisnivåjusterte nasjonalregnskapstall.

	Eurostat		OECD		OECD		World Bank		World Bank	
	Temaområdet "priser"		Benchmark-år		Ikke benchmark-år		ICP 2005		World Development Indicators	
	Prisdata	Volumdata	Prisdata	Volumdata	Prisdata	Volumdata	Prisdata	Volumdata	Prisdata	Volumdata
	Publisert?	Publisert?	Publisert?	Publisert?	Publisert?	Publisert?	Publisert?	Publisert?	Publisert?	Publisert?
Bruttonasjonalprodukt	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Personlig konsum	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei
Matvarer og alkoholfrie drikkevarer	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja	Ja	Nei	Nei
→Matvarer	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
→→Brød og kornprodukter	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
→→Kjøtt	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
→→Fisk	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
→→Melk, ost og egg	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
→→Oljer og fett	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
→→Frukt, grønnsaker, poteter	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
→→Andre matvarer	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
→Alkoholfrie drikkevarer	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
→Alkoholholdige drikkevarer, tobakk og narkotika	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja	Ja	Nei	Nei
→→Alkoholholdige drikkevarer	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
→→Tobakk	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
→→Klær og skotøy	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja	Ja	Nei	Nei
→→→Klær	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
→→→Skotøy	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
→→Bolig, lys og brensel mv.	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja	Ja	Nei	Nei
→→→Elektrisitet, fyringsoljer og annet brensel	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
→→→Møbler, husholdningsartikler og vedlikehold	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja	Ja	Nei	Nei
→→→→Møbler, tepper og annet gulvbelegg mv.	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
→→→→Husholdningsapparater	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
→→→Helse	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja	Ja	Nei	Nei
→→→Transport	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja	Ja	Nei	Nei
→→→→Personlige transportmidler	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei

Transport-tjenester	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Post og telekommunikasjon	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja	Ja	Nei	Nei
Rekreasjon og kultur	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja	Ja	Nei	Nei
Audio-visuelt og fotografisk utstyr, IT-utstyr	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Utdanning	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja	Ja	Nei	Nei
Restauranter og hoteller	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja	Ja	Nei	Nei
Andre varer og tjenester	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja	Ja	Nei	Nei
Kollektivt konsum	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja	Ja	Nei	Nei
Brutto-investeringer i fast realkapital	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja	Ja	Nei	Nei
Maskiner og utstyr	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja	Ja	Nei	Nei
Metallprodukter og utstyr (uten elektrisk og optisk utstyr)	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Elektrisk og optisk utstyr	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Transportutstyr	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Bygg og anlegg	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja	Ja	Nei	Nei
Boligbygg	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Andre bygg	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Anleggsprosjekter	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Software	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Konsum	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Konsum i husholdningene	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Konsum i offentlig forvaltning	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Kollektivt konsum	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja	Ja	Nei	Nei
Individuelt konsum	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja	Ja	Nei	Nei
Varer	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Konsumvarer	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Ikke-varige konsumvarer	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Halv-varige konsumvarer	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Varige konsumvarer	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Kapitalvarer	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Tjenester	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Konsument-tjenester	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Offentlige tjenester	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Kollektive tjenester	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja	Ja	Nei	Nei
Individuelle tjenester	Ja	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja	Ja	Nei	Nei
Husholdningenes nettokonsum i utlandet	Nei	Nei	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja	Ja	Nei	Nei
Lagerendring	Nei	Nei	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja	Ja	Nei	Nei
Nettoeksport	Nei	Nei	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja	Ja	Nei	Nei

Figurregister

Figur 1.	BNP per innbygger i utvalgte land, nominelt og prisnivåjustert. Indeks. Norge=100.....	12
Figur 2.	Samvariasjon mellom prisnivå og inntektsnivå, 2010. Indeks. EU27=100 .	13
Figur 3.	Priskonvergens i Europa, 1995 – 2012	22
Figur 4.	BNP per innbygger, Norge. Indeks. OECD=100.....	24

Tabellregister

Tabell 1.	Multilaterale, transitive kjøpekraftspariteter	9
Tabell 2.	Kjøpekraftspariteter og beregning av prisnivåindekser. Eksempel med utvalgte land	11
Tabell 3.	Prisnivåjustering av BNP. Eksempel med utvalgte land.....	14
Tabell 4.	Arbeidsfordelingen mellom Eurostat og OECD.....	16
Tabell 5.	Publiserte resultater for utvalgte kategorier	20
Tabell 6.	Prisnivåjustering av konsumutgift for utdanning.....	27

B Returadresse:
Statistisk sentralbyrå
NO-2225 Kongsvinger

Avsender:
Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Kongens gate 6, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

ISBN 978-82-537-8765-7 (trykt)
ISBN 978-82-537-8766-4 (elektronisk)
ISSN 1891-5906

ISBN 978-82-537-8765-7

9 788253 787657

